Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 215 (6. 704) 1988 йил 19 сентябрь, душанба. Баҳоси 3 тийин

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

⊙ «Қайта қуришни амалий иш билан олға сурайлик» — «Правда» газетасининг ана шу сарлавҳали мақоласида Красноярск ўлкаси меҳнаткашларининг вакиллари КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг ўлкага сафаридан олган таассуротлари ва режалари билан ўртоқлашадилар.

⊙ «Ишга чиқмадилар...» — «Правда» газетасининг бугунги рейд мақоласи ана шундай номланади. Мақолада Туркманистон ССРнинг қатор меҳнат коллективларида ҳамон меҳнат ва технология интизоми паст савияда эканлиги ҳақида ҳикоя қилинади.

⊙ «Правда» газетасининг иккинчи саҳифасида берилган «Пирамида» сарлавҳали мақолада газета бош редакторининг ўринбосари Д. Валовой СССР Министрлар Совети мажлисидан кейинги ўйлари билан ўртоқлашади. Мақолада давлат буюртмасини расмийлаштириш тартиби ҳақида фикр юритилади.

⊙ Газетанинг учинчи саҳифасидаги «Ҳуқуқий давлатга» рубрикали «Прокурор қаёққа қараяпти» сарлавҳали мақолада РСФСР прокурорининг биринчи ўринбосари Н. Трубин социалистик қонунчиликнинг ҳозирги савияси ҳақида фикр юритади.

⊙ «Известия» газетасининг иккинчи саҳифасидаги «Директорни қандай сайладилар» сарлавҳали мақолада ошкоралик ва демократия йўлидаги тўсиқлар ҳақида ҳикоя қилинади.

⊙ Мамлакатимиз ҳаётига доир янгиликлар, чет эллардан олинган телеграммалар, XXIV Олимпиада ўйинларидан хабарлар берилган.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

XIX

Конференция руҳи мадад беради

Маълумки, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Ўзбекистонда бўлганида «Алгоритм» заводига ҳам келди, бу ерда қайта қуриш қандай амалга оширилаётганлиги билан қизиқди. Михаил Сергеевич ишлаб чиқариш қувватини ошириш, айниқса, маҳаллий кадрларни кўплаб тайёрлаш муваффақиятларга эришиш омилларидан эканлигини таъкидлади.

«Алгоритм» заводи директори Раҳим Ражабович Ражабов ҳам Бутуниттифоқ XIX партия конференциясидан қайтиб келиши билан корхона кўп нусхали газетаси мухбири унинг ҳузурига кирди.

Ўшанда мухбир директорга кутилмаганда қизиқ савол берганди:

— Ҳозирги шароитда раҳбар қандай сифатларни ўзида мужассамлаштириши керак? Сизни эртага директорлик вазифасидан бўшатишларидан чўчимайсизми?

— Йўқ. Шу нарсани очиқ айтмоқчиманки,— деганди Раҳим Ражабович, — директорлик курсиси менга умрбод хатлаб берилмаган. Бу вазифага ҳалол, халққа сидқидилдан хизмат қилувчи кишиларгина лойиқ. Ўзингиз гувоҳ бўлиб турибсиз: одамлар ишончини қозонмаган раҳбарлар назардан тушиб қолмоқдалар. Ишонч, эътиқод бўлмаса, қайта қуриш олға силжимайди, кўзланган мақсадга эришолмайсиз. Шунинг учун мен ҳам, заводнинг бошқа раҳбарлари ҳам коллектив қалбига қулоқ соламиз, деярли ҳар куни амалга оширган ишларимизни сарҳисоб қиламиз. Қисқаси, раҳбарлик — санъат. Бу санъатни пухта эгалламасангиз, эртага ҳаёт саҳнасидан тушиб кетасиз...

Дунёнинг ишлари қизиқ: кечагина раҳбарга тик қараб, уни танқид қилганлар таъқиб, қувғинга учрардилар. Бугун эса кўп нусхали газета ходими директордан: «Вазифангиздан бўшатишса нима қиласиз?» деб сўраб турибди. Давр руҳи, талабини тўлиқ ҳис этаётган кишилар бу саволдан чўчимайдилар. Сабаби маълум: энди ҳеч ким юқоридан тайинланмайди, то қалтираб-мункиллаб қолгунича амал курсисида ўтиролмайди. Ҳозир ҳар бир коллектив ўз раҳбарини ўзи танлаб сайламоқда.

«Алгоритм» заводи ишчи-хизматчилари ошкоралик, демократияни ўрганмоқдалар. Масалан, корхонада меҳнат коллективи ва бригадирлар Советлари ташкил этилиб, уларнинг раҳбарлари демократия асосида сайландилар. Қайта қуриш кўпгина самаралар бермоқда: ишлаб чиқариш қуввати оширилиб, ташаббускорлик ҳаракатлари кенгаймоқда. 6-асбобсозлик цехи коллективи Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси очиладиган кунга беш йилликнинг уч йили топшириқларини бажарганди. 1-цех ҳамда корхонанинг тўртта комплекс бригадаси ишчилари бу топшириқни икки ярим йилда ўринлатиш мажбуриятини олишди.

Амалга оширилаётган ибратли ишлар, коммунистларнинг ватанпарварлик ташаббуслари завод бошланғич цех партия ташкилотларида ўтказилаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида алоҳида таъкидлаб ўтилмоқда, ишга тўғаноқ бўлаётган камчилик-нуқсонларни бартараф этиш бўйича аниқ таклифлар киритилмоқда.

Завод маъмурияти бошланғич цех партия ташкилоти ҳисобида 32 коммунист бор. Уларнинг ҳаммаси коллектив тақдирига жавоб берадиган, иш муваффақиятини таъминлайдиган кишилар. Шунинг учун ҳам ҳисобот-сайлов йиғилиши кескин мунозаралар, танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида бўлиб ўтди.

— Ҳозирги пайтда партия ходимининг масъулияти жуда катта, — деди ҳисобот докладида бошланғич цех партия ташкилоти секретари Д. Ф. Уният, — у ҳамиша омма орасида бўлиши, уларнинг қалбига қулоқ солиши керак. Айниқса, райком инструктори турли хил қоғозларга ўралашиб қолмасдан, қизғин меҳнат қайнаётган жойларга тез-тез келиб туриши лозим, деб ҳисоблайман. Очиқ гапираётганим учун маъзур тутсинлар, кўпчилигимиз Чилонзор район партия комитети инструкторларини яхши танимаймиз, гоҳида иш билан райкомга боргандагина кўрамиз. Илтимосим битта: инструкторлар олдимизга келиб туришсин, қандай ишлаётганлигимизни кўришсин. Ишчиларимизнинг уларга айтадиган гаплари кўп...

Дина Федоровнанинг бу сўзларини ҳисобот-сайлов йиғилишига тўпланганлар қизғин маъқулладилар.

Корхона директорининг маданий-маиший ишлар бўйича ўринбосари Ўткир Қосимов музокарада сўзга чиқиб, шундай деди:

— Муаммоларни биргалашиб, кенгашиб ҳал қилсак жуда яхши. Лекин, баъзан ўринбосарлар келишмай қоламиз, биримизнинг гапимиз бирımizга тўғри келмайди. Ҳаммамизнинг зиммамизга умумколлектив манфаатини таъминлаш юклатилган.

Ў. Қосимов завод маъмурияти ишчи-хизматчиларнинг манфаати йўлида бир қатор тадбирларни амалга ошираётганлигини таъкидлаб ўтди. Бўка районидаги Мичурин номли колхоз территориясида ёрдамчи хўжалик ташкил этилиб, ёз неъматлари етиштирилмоқда. Келгусида бу ерда 200 бош қорамол парваришланади. Натижада коллектив дастурхонини чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлаш имконияти туғилади. Шунингдек, дам олиш зонаси ҳам ишчилар ихтиёрига топширилади. Бундан ташқари, Афғонистонда ўз интернационал бурчларини шараф билан бажариб, қадрдон коллективлари бағрига қайтган ишчиларга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Масалан, 6 нафар интернационалчи-жангчига навбатдан ташқари квартира берилди.

Йиғилишда ғалати масала ўртага ташланди. Гап шундаки, кооперацияга кенг йўл очилганлиги, айрим кооператорларнинг мўмай даромад топаётганликлари заводнинг айрим ишчиларини маҳлиё қилиб қўймоқда. Уларнинг кўпчилиги 180—200 сўмлик ойликларидан кечиб, шахсий тирикчилик пайига тушмоқдалар. Тўғри, ҳамманинг ихтиёри ўзида. Лекин, ўзингизни ана шу хаёл билан юпатганингиз билан завод энг малакали ишчи-мутахассисларидан ажралаётганлигини ўйласангиз, беихтиёр ташвишланасиз. Хўш, нима қилиш керак? Бизнингча, корхона партия комитети, коммунистлари оммавий-сиёсий ишларни талаб даражасида ташкил этмаяптилар. Агар ҳар бир ишчида ўз касби, ўз қадрдон заводи билан фахрланиш, ғурурланиш туйғуси уйғотилганда эди, «олтин тоғи» ваъда қилинганда ҳам кўнгиллари бўлинмасди.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида Д. Ф. Униятнинг ўз вазифасига доир ишлар билан бандлиги ҳисобга олиниб, цех партия ташкилоти секретарлигига директорнинг умумий масалалар бўйича ўринбосари В. Ф. Кирилов сайланди.

Биз завод партия комитети секретарининг ўринбосари Игорь Наклескин билан ҳисобот-сайлов йиғилишларининг бориши хусусида суҳбатлашдик. Игорь ёш, ҳаракатчан йигит. У ўз асосий касбини пухта эгаллаганлиги шубҳасиз.

— Ҳозир эски тартибда иш олиб бориш мумкин эмас, — дейди Игорь Анатольевич. — Илгари партиявий йиғилишларни бир қолипда ўтказишни белгилаб қўйишганди: тенг ярми расмий, кераксиз гаплардан иборат ҳисобот доклади, ҳиссиз-ҳаяжонсиз музокаралар... 1-корпус бошланғич цех партия ташкилоти ҳисобот-сайлов йиғилиши худди шу тартибда ўтди. Юрий Кимнинг ҳисобот доклади нуқул рақамлар, ишлаб чиқариш кўрсаткичларидан тузилибди...

Партиявий ишлар иккинчи даражага тушиб қолганлиги учун ҳам коммунистларнинг фаолликлари сезилмаяпти, ишлаб чиқаришда узилишлар содир бўлмоқда.

Музокараларда сўзга чиққан кишилар партия ташкилоти фаолиятини танқид қилдилар, қайта қуриш даврига хос ватанпарварлик кўрсатиб ишлаш лозимлигини таъкидладилар. Коммунистлар ўзларига янги етакчи сайладилар. Марат Мақсудов ана шундай шарафга сазовор бўлди.

...Яна директор билан мухбир суҳбатига қайтамиз:

— Раҳим Ражабович, Сизнингча қайта қуришга нималар тўсқинлик қилмоқда?

— Биринчи навбатда бюрократизм — олға ҳаракатимизнинг хавфли душманларидан бири. Ундан кейин юқоридан буйруқ берилишини кутишга одатланиш, дадилликнинг етишмаслиги ёмон. Бутуниттифоқ XIX партия конференциясида аниқ-равшан айтилди: партия ташкилотларини энг аввало юқоридан майда-чуйда ишларга аралашишдан халос қилиб, уларнинг мустақиллигини ошириш, сайлаб қўйиладиган партия органларининг, бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг обрў-эътиборини мустаҳкамлаш, уларнинг ишини рағбатлантирувчи шароитларни яратиб бериш, партия аъзолари бир қисмининг пассивлигини бартараф этиш лозим. Ҳар бир коммунист қайта қуриш, жамиятимизни революцион ўзгартириш учун курашчи бўлгандагина муваффақиятларга эришамиз.

«Алгоритм» — йирик корхона. Бинобарин, унинг ташвиш, муаммолари ҳам йирик. Коммунистлар, партиясиз фаоллар ҳисобот-сайлов йиғилишларида ана шу ташвиш, муаммоларни ҳал қилиш йўлларини муҳокама қилмоқдалар, амалга оширилаётган ишларда, ишчи-хизматчилар кайфиятида Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси руҳи сезилиб туриши учун курашмоқдалар.

Конференция делегати раҳбарлик қилаётган заводда худди шундай бўлиши керак!

Э. ҚОСИМОВ.

Экологик билимлар маркази

Ўқувчи ёшларга экологик билимлар бериш давр талабидир. Шу сабабли билим масканларида экологик тўгарак ва клублар ташкил этишга алоҳида аҳамият берилмоқда.

Пойтахтимиздаги 161-ўрта мактабда ишлаб турган экологик клуб фаолияти диққатга сазовор. Бир неча йилдирки, унга биология ўқитувчиси Е. Мельникова бошчилик қилиб келмоқда.

Клуб Ўзбекистон ССР «Қизил китоб»га киритилган шифобахш тоғ ўсимлиги — «Эремурус» номи билан аталади. Унинг фаолияти экологик билимлар назарияси ва пропагандаси билан шуғулланиш ҳамда табиатни муҳофаза қилишда актив қатнашиш асосида олиб борилмоқда.

«Эремурус» Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ва унинг қатор институтлари билан яқин алоқа боғлаган. Клуб машғулотларини олиб бориш учун етук мутахассислар, олимлар бир неча бор таклиф этилди. Чотқол-Чимён миллий паркини бунёд этишда ҳам клуб аъзолари яқиндан ёрдам бермоқдалар.

А. АЛИЕВ.

ЗАМОНДОШИМИЗ

Оҳанрабо

— Қанча ишлайман шогирд бўлиб? — сўради Зулфия Мастура опадан.

— Буёғи ўзингга боғлиқ, — жилмайди устози, — қанча ўқувлик бўлсанг, шунча тез мустақил бўласан.

— Ростми? — Зулфия бўшашди, — уддалолмай қолсам-а? Унда нима бўлади?

— Унда икки баробар қунт билан ўрганасан.

Бу суҳбат 1979 йилда бўлиб ўтган эди. Зулфия тиришқоқ, уқувликкина шогирд бўлиб чиқди. Икки-уч ойдаёқ дисплейларнинг тилини тушуниб қолди.

Унинг аниқ, пухта ишлаётганини кўрган Мастура Абдуваҳобова бир куни ёнига чақирди:

—Шогирд эдинг, энди уста оператор бўлдинг. Фақат бир гапим, ишингни ҳурмат қил. Меҳнат шундай оҳанрабоки у ҳамма нарсани бор ва пойдор қилади.

Ҳозир Автомобиль ва йўл хўжалиги министрлигининг бош ҳисоблаш марказида Зулфия Толипованн ишчан оператор, бир қараганда сирли бўлиб туюлган мураккаб машиналарнинг тилини тушунадиган оператор деб таърифлашади.

— Янги ишга келганимда машина залига кириб, ҳайрон қолгандим,—дейди Зулфия,—бир кнопкани боссанг, тамом — ақлли машиналар ҳар қанча мураккаб ҳисоб-китобларни ҳам бир зумда қойил қилиб бажаради. Энди билсам ҳар нарсага инсон қўли зарур экан.

Зулфия ва унинг дугоналари Ирина Приходцева, Феруза Абдураҳмонова, Зубайда Иброҳимовалар ҳар куни ҳисоб-китоб ишларини бажаришади. Улар ҳисоблаган рақамларни бир сафга тизинг-да ҳисоблаб чиқинг. Бир инсоннинг умри етмасов.

Чуқурсой мавзеидаги ҳисоблаш марказининг шинам биносига тўп-тўп оператор ходимлар киради. Улар орасида Зулфия ҳам бор. У 5-звено қизларига етакчи.

— Ишингиздан хурсандмисиз? — деб сўраймиз ундан.

— Албатта ! — хушнуд жавоб беради у.

— Бунчалик мамнуният нимадан? — яна сўраймиз ундан.

— Оҳанрабодан! Интилиш ва меҳнат оҳанрабосидан! — жавоб беради у.

Т. ЙЎЛДОШЕВ.

⊙ СУРАТДА: оператор Зулфия Толипова.

Р. Шарипов фотоси.

Уй-жой Программаси «Оқшом» назоратида

Социал адолат принципи бўйича

Сўнгги икки йил мобайнида шаҳарнинг уй-жой фонди 2 миллион квадрат метрга кўпайди ва ҳозир 26,6 миллион «квадрат»ни ташкил этади. Шунга қарамай, тошкентликларни уй-жой билан таъминлаш муаммоси ўта кескинлигича қолаяпти. Ана шу кескинликни юмшатиш, сўнгра муаммони тўла ҳал этиш — шу куннинг долзарб вазифасидир. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг уй-жой майдонларини ҳисобга олиш, тақсимлаш ва якка тартибдаги уй-жойлар қурилишини назорат қилиш бошқармаси бошлиғи Е. Я. Михайленко қуйида мазкур масала қандай ҳал этилаётгани ҳақида ҳикоя қилади:

— Уй-жой муаммосининг кескинлиги кўп йиллар давомида юмшаб бориш ўрнига, аксинча кескинлашиб борди. Бунинг қатор сабаблари бор. «Главташкентстрой» (эндиликда тарқатиб юборилган — Ред.) уй-жойларни ишга тушириш планларини бажармай келди. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари имтиёзлилар навбатида турган айрим тоифадаги ҳамшаҳарларимизгагина — Улуғ Ватан уруши инвалидларига, ҳалок бўлганларнинг оилаларига, сурункали касалликларнинг оғир формаси билан хасталанган беморларгагина квартиралар ажратар эди, холос. Пай қўшиб иштирок этиш фондлари бўйича корхона ва ташкилотларга уй-жой ажратиш мутлақо тўхтаб қолди. Фойдаланишга топширилган уй-жойларнинг 10 процентини «Главташкентстрой»га ажратиш мажбурияти қисман бажариларди. Бундан ташқари қарийб 6 минг квартира мўлжалга хилоф равишда (ҳукумат ва бошқа директив органларнинг алоҳида қарорларига мувофиқ) ажратилган эди. Квартираларнинг бир қисмини тўла ҳақ-ҳуқуқи бўлмаган шахсларнинг олганлиги ҳам сир эмас. Буларнинг ҳаммаси меҳнаткашларнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлди.

Бугунги кунда аҳвол ўзгарди. СССР Олий Совети Президиумининг уй-жой масалаларини ҳал этишда меҳнат коллективларига кенг ҳуқуқлар ва ваколатлар берувчи Фармонлари эълон қилинди. Ўтган уч йил мобайнида уй-жой майдони жон бошига икки квадрат метрдан зиёдроқни ташкил этувчи 900 дан зиёд оила аниқланиб, уларнинг турмуш шароитлари ўрганилди ва янги уй-жой билан таъминланди. Қурувчиларга бўлган қарзлар узилмоқда. 1983—1984 йилларда уй-жойлар қурилишида пай қўшиб иштирок этган корхона ва ташкилотларга квартиралар бериладди. 1987 йилда район Советларининг ижроия комитетлари орқали навбатда турган имтиёзли тоифадаги 350 оиланинг (кўп фарзандли оилалар, ёлғиз оналар, Қаҳрамон оналар ва ҳоказолар) уй-жой муаммосини ҳал этишга муваффақ бўлинди. Уларнинг оила жон бошига уй-жой майдони билан таъминланганлиги 3,5 квадрат метрдан зиёдроқни ташкил этарди.

Жорий йилда уй-жой майдонларини тақсимлаш планига кўра 9.100 квартирани (627.900 квадрат метр) тақсимлаш кўзда тутилади. Дастлабки уч квартал мобайнида 6.144 квартира (423.936 квадрат метр) ажратилди. Шунингдек, жангчи-интернационалистларни, Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва қатнашчиларини квартиралар билан таъминлаш кўзда тутилган. Шуни айтиш кераккки, 1989 йилнинг 1 январига келиб уй-жой шароити яхшиланишига муҳтож бўлганлар рўйхатида турган барча уруш инвалидлари ва ҳалок бўлган жангчиларнинг оилалари — ҳаммаси бўлиб 239 оиланинг барчаси квартиралар билан таъминланади. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг шу йил 25 мартдаги фармойиши билан жангчи-интернационалистларга Ҳамид Олимжон майдонининг Ғарб томони кўчасидаги 2-«б» уйидан 37 квартира бириктилди. Бирмунча муқаддам Афғонистонда хизмат қилган жангчилар ҳисобидан маҳаллий Советларга қарашли уйлардаги бўш ётган квартираларни аниқловчи комиссия ташкил этилган эди. Навбатда турган, ҳисобга олишда имтиёзга эга бўлган кишиларга ҳар йилгидек ажратиладиган квартиралар сонини кўпайтира бориш билан бир қаторда 1991 йилдаёқ 1988 йилнинг январь ойига қадар навбатда турган ва жон бошига 5 ва ундан кам квадрат метр уй-жой майдони тўғри келадиган оилаларни шинам квартираларга кўчиришни ниҳоясига етказишга қарор қилинди. Ана шу мақсадда шу йилнинг ўзидаёқ район Советларининг ижроия комитетлари томонидан уй-жой майдони оила аъзолари жон бошига уч ва ундан кам квадрат метрни ташкил этувчи, 1986 йилнинг январь ойига қадар навбатга турган оилалар учун квартиралар ажратилади.

Уй-жойларни тақсимлашда социал адолат принципларига риоя қилинган ҳолда квартиралар қуйидагича, босқичма-босқич бериб борилади: **уй-жой майдони жон бошига 3 квадрат метрни ташкил этувчи оилаларга —1988 йилнинг иккинчи ярмида ва 1989 йил мобайнида; тўрт квадрат метргача ташкил этувчи оилаларга—1989 йилнинг иккинчи ярмида ва 1990 йил мобайнида; 5 квадрат метргача ташкил этадиган оилаларга — 1990 йилнинг иккинчи ярмида ва 1991 йил мобайнида.**

Шаҳар уй-жой қурилишида пай қўшиб иштирок этаётган корхона ва ташкилотлар масаласига келганда, биз бу масалани ҳам босқичма-босқич ҳал этишни мўлжаллаяпмиз. Бундай қарор бундан буён қарзларнинг тўпланиб қолмаслиги ва уй-жой ажратиш масалаларини маблағ ажратилганидан кейинги календарь йилида ҳал этиш билан боғлиқдир.

Фан олами янгиликлари

Озиқ-овқат Программасини ўйлаб

⊙ Бугун Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси залида ферментлар синтезига бағишланган Бутуниттифоқ IV илмий конференцияси очилди. Шу муносабат билан мухбиримиз анжуман ташкилий комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Микробиология институти лабораториясининг мудири, биология фанлари доктори Қ. Давронов билан суҳбатлашди.

— Ферментлар синтези анжуманидан кўзда тутилган асосий мақсад нима!

— Ферментлар мамлакатимиз озиқ-овқат Программасини бажариш, ипакчилик, медицина ва фармацевтикада дорилар сифатини ошириш, териларни ошлаш, мўйналар сифатини яхшилаш, косметика ва маиший химия саноатида катта аҳамиятга эгалиги сир эмас. Микробиология фанининг ривожланиши натижасида ферментлар синтези соҳасидаги илмий-тадқиқот ишлари ҳам Иттифоқ миқёсида тез суръатлар билан ўсиб кетди. Ҳозир мамлакатимизнинг кўпгина корхоналарида, илмий-текшириш институтларида, олий ўқув юртлари лабораторияларида бу соҳада иш олиб борилмоқда. Анжуманда олимлар шу ҳақда фикр алмашадилар, илмий тадқиқотлари тўғрисида баҳс юритишади, аниқ илмий йўналишларни белгилаб олишади. Маълумки, фан ривожида бундай йиғинларнинг аҳамияти катта.

— Бундан олдин ҳам шундай конференциялар ўтказилганми!

— Микроорганизмлар ферментлари синтези муаммоларига бағишланган Бутуниттифоқ 1-кенгаши 1972 йили Москвада ўтказилган. Кейингилари 1978 йилда Минскда, 1986 йили эса Грузиянинг Кобулети шаҳрида бўлган эди.

— Тошкентимиздаги бу конференция қандай масалаларни кўради!

— Ҳозирги пайтда ҳамма фанлар тез ривожланяпти, янги-янги соҳалар пайдо бўляпти. Натижада фанларнинг бир-бири билан алоқаси ҳам кучайиб боряпти. Микроорганизмлар ферментларини ўрганишда химия, биология, биохимия, генетика фанларининг ютуқлари жуда қўл келмоқда. Конференцияда шуларга асосланган ҳолда замонавий генетика усулларидан фойдаланиб, янги ферментлар ишлаб чиқариш, микроорганизмлардан табиий ферментлар ҳосил қилиш механизмини бошқариш, ферментлар эволюциясини биохимия фани нуқтаи назаридан ўрганиш каби долзарб масалалар ўртага ташланади.

— Анжуманда кимлар қатнашаяпти!

— Анжуманда 220 олим иштирок этишади. Шулардан 150 киши меҳмонлар.

Йирик микробиолог олимлардан — Москва Давлат университети профессорлари, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси И. С. Кулаев, Н. С. Егоров, Вильнюсдаги «Фермент» илмий-ишлаб чиқариш бошқармасининг директор ўринбосари, биология фанлари доктори, профессор А. А. Глемжа, Грузия ССР Фанлар академиясининг академиги, биология фанлари доктори, профессор Г. И. Квеситадзе, Белоруссия ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, биология фанлари доктори, профессор А. Г. Лобанок, СССР Фанлар академияси ҳузуридаги А. Н. Бах номидаги Биохимия институтининг лаборатория мудири, РСФСРда хизмат кўрсатган фан арбоби, биология фанлари доктори А. М. Безбородовлар келишган. Ўзбекистондан республика Фанлар академиясининг академиги Б. Тошмуҳамедов, мухбир аъзолар А. Ҳолмуҳамедов, М. Мавлоний, биология фанлари доктори М. Раҳимовлар иштирок этишяпти.

Суҳбатни А. ДАМИНОВ олиб борди.

Тошкент тўқимачилик комбинатининг 3-филиалида Муҳайё Маҳаматраҳимовани илғор ишчи сифатида жуда ҳурмат қилишади. Негаки у доимо план-топшириқларини ошириб адо этади.
СУРАТДА: М. Маҳаматраҳимова.
Т. Каримов фотоси.

Одамлар нигоҳида

«Узстроймеханизация» трестининг ихтисослаштирилган механизация бошқармаси тарихида биринчи бор коммунистлар ҳисобот-сайлов йиғилишини очиқ ўтказишаётган эди. Ҳамонки, XIX партия конференцияси мажлислари деярли тўлалигича телевидение орқали кўрсатилган экан ва ушбу анжуманга партиясизлар ҳам таклиф қилинган экан, Олмалиқда ҳам яшириб-нетиб ўтирадиган нарсамиз йўқ.

Цех партия ташкилоти секретари Е. Красноярцевнинг ҳисобот доклади йиғилишга руҳ киритди. Бу йиғилишдан илгари эса учта партия группасида ҳисобот ва сайловлар ўтказилган эди. Ушбу группаларда ҳам рўй-рост, дангал, партия конференцияси руҳида, танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида гапиришди. Шу боисдан ҳам бошқарма коммунистларининг йиғинида ҳам муваффақиятлар ҳақида камроқ, қилинмаган ишлар хусусида кўпроқ гапиришди.

Е. Л. Красноярцев уч йиллик иш тўғрисида, нафсиламбирини айтганимизда, ҳозирги беш йиллик ҳақида ҳисобот бераётган эди. Агар рақамларга қараб фикр юритадиган бўлсак, ҳамма иш жойида: қолоқликдан чиқилган, барча бўлинмалар ўз ишини қайта қурмоқда. Аммо, ҳар қалай, цех партия ташкилоти ишини партия талаблари, мамлакатимизда ҳозир содир бўлаётган жараёнлар билан қиёслаб кўрадиган бўлсак, ягона тўғри хулоса шуки, жадалроқ ишлаш керак, муаммоларга янгича ёндашувларни қидириш ва топиш, янги резервларни ишга солиш керак. Ана шу фикр докладга сингиб кетган эди.

Бошқарма ихтиёрида мураккаб қурилиш техникаси бор. Бу техниканинг вазни ҳам оғир. Коллектив ҳар қандай инженерлик иншоотлари бунёд этиш учун пойдевор ҳозирлайди. Бу йилги қурилиш программаси жуда тиғиз, шерикларнинг қўлини тўсмаслик учун техника аниқ-пухта, «доғда қолдирмай» ишлаши керак. Интизом, тартиб бўлиши керак, албатта. Шу боисдан ҳам йиғилишда оддий механизаторлар ҳам, раҳбарлар ҳам танқид қилинди. Сўзга чиққан айрим ўртоқлар қайта қуришга халал бераётган, коллективни орқага тортаётган кишилар ишига партиявий баҳо беришни ҳам талаб қилишди.

Коммунистларни аттестациядан ўтказиш, партияга қабул хусусида сўзлашди. Уч йил ичида атиги 6 киши партияга қабул қилинибди. Ахир, бошқармада муносиб кишилар кўп-ку, деб таъкидлашди нотиқлар. КПСС Марказий Комитети Тошкент область партия ташкилотининг иши тўғрисида қабул қилган қарор руҳида партияга танлаш ва қабул қилиш ишида тубдан ўзгаришлар қилиш талаб этилади.

Йиғилишда коммунистлар қатори партиясизлар ҳам сўзга чиқишди. Иқтисодий, соф партиявий масалалар билан бир қаторда социал муаммолар ҳам кўндаланг қилиб қўйилди. Ҳозир 70 киши квартира олиш учун навбат кутиб турибди. Уй-жой муаммосини келгуси йилнинг ўзидаёқ ҳал этиш вазифаси қўйилди. Бунинг учун 70 квартирали уй муддатидан илгари фойдаланишга топширилиши керак.

Бу ерда партия бюросининг янги состави демократик йўсинда сайланди. Бюрога 14 киши кўрсатилган эди, 7 киши сайланди. Уч номзод орасидан секретарь сайланди. Кўпчилик яна Е. Л. Красноярцев учун овоз берди. Муҳокама юритиб кўриш учун яна бир ахборотни айтиб ўтмоқчимиз: бюро составига фақат инженер-техник ходимлар сайланди, бюрода бирорта ҳам ишчи йўқ, ҳолбуки, ишчилар ўртасида муносиблари, ташаббускорлари бўлмаса. Бу шунчаки савол эмас. Коммунистлар бу ҳақда ўйлаб кўрсалар арзийди.

Коммунистлар В. Сидоровни катта умидлар билан бюро аъзолигига сайлашди. Принципиал одам, янгича фикр юритади, ақли тиниқ, шу боисдан ҳам коммунистлар уни юқори партия органларига сайлаш учун тавсия этишди.

— Партком аъзолигига кимни сайлаш хусусида кўпчилик билан маслаҳатлашишаётганлиги жуда соз,— деди механик А. Махатов. — Оддий одамлар анкеталарни ўқишмайди, шунга қараб одамга баҳо беришмайди, ишига қараб, ғайрат-шижоатига ва инсонийлик фазилатларига қараб баҳо беришади. Ҳаммамиз халқнинг кўз ўнгида ишлаяпмиз. Халқ эса ҳар биримизнинг кимлигимизни яхши билади.

(ЎзТАГ).

Озиқ-овқат Программаси бўғинлари

Реконструкция шарофати

Пойтахтимиздаги 4-дон маҳсулотлари комбинати озиқ-овқат саноатининг йирик корхоналаридан бири саналади.

Бу ерда кундалик эҳтиёжимиз учун зарур бўлган озиқ-овқат маҳсулотларининг баъзи турлари қайта ишланиб, тайёр ҳолга келтирилади. Бу ўз-ўзидан бўлмайди, албатта. Ишнинг самараси ва унумини таъминлаш аввало коллективнинг технологик жараёнларга қай даражада муносабатда бўлаётганига ҳам бевосита боғлиқдир. Ускуна ва механизмлар қанчалик яхши ишласа, маҳсулотнинг кўнгилдагидек чиқиши билан биргаликда хом ашёнинг беҳуда исроф бўлишига ҳам шунчалик йўл қўйилмайди. Комбинатнинг гуруч цехи коллективи айнан ана шундай меҳнат қилишга — ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилашга астойдил интилмоқда. Бу дадил ҳаракат коллективнинг иш мезонига айланиб бораяпти.

Цехдаги ҳар бир линия лойиҳадаги қувватга мувофиқ соатига 3600 килограмм маҳсулотни қайта ишлаши керак. Технологик жараёндаги машина механизмларининг унумдорлиги пасайганлиги, уларнинг айримларида иш мароми бир-бирига тўғри келмаслиги сабабли корхонада икки йил муқаддам лойиҳадаги қувват даражасида маҳсулот ишлаб чиқариш бирмунча мушкул бўлиб қолганди. Бу эса ўз-ўзидан белгиланган планларнинг бажарилишини янада қийинлаштирарди. Халқнинг талаб-эҳтиёжини қондириш учун цехда реконструкцияни қизғин амалга ошириш зарурати сезилиб турарди. Коллектив аҳли якдиллик билан баъзи бир машина ва механизмларни энг замонавий, серунумларига, ишончли ишлайдиганларига алмаштириш, ишлаб чиқариш маданияти ва эстетикасини ошириш зарур деган тўхтамга келди. Бажариладиган ишларнинг ташкилий-техникавий тадбирлари ҳам тайёрланиб уни кескин амалга оширишнинг зарур чоралари кўрилди.

Энг аввало технологиянинг юраги ҳисобланган маҳсулотни оқлайдиган машиналар янгиланди. Тармоқ ходимлари билан шундай механизмлар хусусида суҳбатлашсангиз биринчи бўлиб Венгрияда ишлаб чиқариладиган «РС—125» типидаги машинани тилга олишади, унинг пишиқ-пухталигини, бир маромда ишлашини, маҳсулот сифатини таъминлашини мақташади. Айнан шундай машиналардан цехга ўнтаси ўрнатилди. Мавжудлари билан биргаликда яна тўртта янги линия вужудга келтирилди. Конвейерга тушган хом ашё босқичма-босқич тўрт марта оқланиб, топ-тоза бўлиб чиқади. Маҳсулотни автоматик равишда белгиланган жойга, масалан қадоқлаш участкасига етказиб берадиган қурилманинг ҳам ўнтаси янгиланди. Бошқа механизмлар рисолага келтирилди.

Корхонани реконструкция қилишга 1987 йили 212 минг, 1988 йили эса 182 минг, шу жумладан ускуналар, машина-механизмлар сотиб олишга 66 минг сўм сарфланди. Ишлар пудрат йўли билан ва хўжалик усулида олиб борилаяпти. Республика дон маҳсулотлари министрлигига қарашли хўжалик ҳисобидаги ремонт-созлаш ишлари бошқармасида 50 минг сўмлик иш бажарилган бўлса, 132 минг сўмлик юмуш хўжалик усулида адо этилди. Баъзи машиналарга фонд олиш учун анча вақт кутиш зарурлиги ҳисобга олиниб, қўшимча имкониятлар ишга солинди. Масалан, Тожикистоннинг Қайроққум шаҳрида зилзила бўлган пайтда турдош заводи шикастланган, кўп машина-механизмлар олиб ташланиб, янгилари ўрнатилганди. Тошкентлик мутахассислар ҳисобдан чиқарилган машиналарни синчковлик билан текшириб, ишлатса бўладиганларини созлаб олиб келишди. «Қаловини топсанг, қор ҳам ёнади» деб шуни айтадилар-да. Бу ишларни бажаришда монтажчилар бригадаси етакчиси Ренат Мусин, қурилиш мастери Михаил Могилевский, бўёқчилар сардори Қаҳрамон Ризаев, технолог Виктор Ильичев, смена мастери Шавкет Ғаниев, слесарь Юсуф Ўрмонбеков, цех бошлиғи Ҳамдамали Раҳмонқулов ва бошқалар алоҳида жонбозлик кўрсатишмоқда.

Комбинатнинг мазкур цехини реконструкция қилиш ишлари ҳозир ниҳоясига етай деб қолди. Бу тадбир кейинги вақтда ўзининг ижобий самараларини намойиш этмоқда. Корхонадаги ҳар бир линияда соатига 3600 килограмм маҳсулот ва бошқа зарур товарлар ишлаб чиқарилаяпти. Аҳил коллектив озиқ-овқат Программаси ижросига ўзининг муносиб улушини қўшишдан куч-ғайратини аямаяпти.

С. САИДАЛИЕВ.

Владислав Николаевичнинг «Средазгазавтоматика» заводида ишлаётганига 11 йил бўляпти. В. Никитин ишлаб чиқариш топшириқларини ҳамиша сидқидилдан адо этяпти, иш сифатига алоҳида эътибор беряпти.

СУРАТДА: В. Никитин.

Т. Каримов фотоси.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

Социализм мамлакатларида

ПОЛЬША

ВАРШАВА. ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Давлат Кенгашининг Раиси В. Ярузельский Польша қишлоқ меҳнаткашларининг ватан фаровонлиги йўлидаги фидокорона меҳнати учун уларга самимий миннатдорчилик изҳор қилди. У ҳосил ўрим-йиғими тугашига бағишланган анъанавий байрамда нутқ сўзлади. Байрамнинг асосий тантаналари Плешевда (Калиш воеводалиги) бўлиб ўтди.

Ўтган йили мамлакат қишлоқ хўжалиги учун қулай келмади, деди Польша раҳбари, аммо шунга қарамай, поляк деҳқонларининг астойдил меҳнати, граждалик, ватанпарварлик позицияси туфайли дуруст натижага эришилди. Ҳозир гап келгуси йил миллий иноқлик, Польша бадавлатроқ, бахтиёр ва яхшироқ бўлишига олиб келадиган барча куч-ғайратларни мустаҳкамлаш учун намунали йил бўлиб қолиши тўғрисида бормоқда. Биз ҳаммамиз шундай бўлишини истаймиз, деб таъкидлади В. Ярузельский.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

ПРАГА. Чехословакиялик автомобиль ҳаваскорлари аллақачонлардан бери кутаётган янги кичик литражли «Шкода—136 Л-Фаворит» автомобили ниҳоят мамлакат йўлларида қатнай бошлайди. Концернинг фирма магазинларида ана шу маркадаги дастлабки машиналар аҳолига сотила бошлади. Ҳозирча уларнинг сони унчалик кўп эмас ва янги машинани сотиб олишни истаётганлар кўп.

Млада Болеславдаги «Шкода» заводининг вакиллари журналистларга маълум қилишларича, «Фаворит» автомобилини ишлаб чиқариш кўпайиши билан уларни аҳолига сотиш ҳам кенгайтирилади.

Чехословакиядаги автосервис тармоғи янги машиналарга хизмат кўрсатишга ҳозирлаб қўйилди: «Шкода»нинг янги модели ҳозирги замон дизайнининг ажойиб намунасидир. Янги машина ўзидан аввалги моделига нисбатан ёнилғини анча кам сарфлайди, унинг аэродинамик сифатлари яхшиланган.

Телетайп лентасидан

ПРАГА. Шу кунларда Чехословакияни чулғаб олган «Дожинки», яъни, ўрим-йиғимнинг тугалланиши байрами энг қувончли халқ байрамларидан бири, деса бўлади. Чехия, Моравия ва Словакияда қилинган ишлар якунланаяпти.

Агентлик куни-кеча берган хабарга қараганда, дастлабки ҳисоб-китобларга кўра донга топширилган маккажўхоридан ташқари мамлакатда 10,8 миллион тонна ғалла йиғиштириб олинган. Ўтган йилги кўрсаткичлардан анча ўзиб кетилди, давлат топшириғи эса 400 минг тоннадан зиёд ошириб бажарилди. Шубҳасиз, бу йилги об-ҳаво чехословак деҳқонига қўл келди. У экинларнинг ўсишини тезлаштирди, ўрим техникасини далага муддатидан илгари чиқаришга имкон берди. Шу муносабат билан айтиб ўтиш керакки, Чехословакияда қишлоқ хўжалиги техникаси февраль охиридаёқ ишга шай қилиб қўйилади, қоғозда эмас, балки амалда тахт қилинади. Европа марказида жойлашган бўлиб, ҳайдаладиган ернинг аҳоли жон бошига тақсимланиши жиҳатидан жаҳонда энг охирги ўринлардан бирини эгаллаган Чехословакия ЧКП XVII съезди белгилаган мақсад — ўзини-ўзи дон ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадига тобора кўпроқ яқинлашмоқда. Бу йил донли экинларнинг мамлакатдаги ўртача ҳосилдорлиги 47 центнерни, Словакияда эса тахминан 52 центнерни ташкил қилди. Айрим районларда бу кўрсаткич 70-80 центнерга етди.

БУХАРЕСТ. Басараби шаҳридаги янги портга дастлабки савдо кемалари Румыния халқ хўжалиги учун юк келтирди. Дарё кемаларига мўлжалланган порт Дунай — Қора денгиз каналида жойлашган. Унинг юк обороти йилига 1 миллион тоннага боради. Бу ерда юк кемалари учун тўртта, пассажир кемалари учун иккита причал, шунингдек кемалар ремонт қилинадиган причаллар ишлаб турибди. Портда қурилиш ишлари тугатилиши билан бир вақтда дарё вокзали фойдаланишга топширилди.

Дунай-Қора денгиз канали Румыния учун муҳим иқтисодий аҳамиятга эга. У мамлакатнинг жанубига темирйўл орқали юк ташишни икки баробар енгиллаштиради. Каналнинг Чернаводэдан Ажижагача 62 километрдан кўпроққа чўзилган асосий қисми тўрт йил аввал фойдаланишга топширилган эди. Ўтган йили унга яна бир тармоқ — Поарта-Албэ-Мидия-Неводари қўшилди. Натижада Румыниянинг Қора денгиз портлари Европа дарё кемачилиги системаси билан бирлашди, юклар Дунайдан Қора денгизгача босиб ўтадиган масофа эса 400 километр қисқарди. Шунингдек, каналдан аҳоли пунктларини, 189 минг гектар майдонга эга бўлган Добружа суғориш системасини сув билан таъминлашда фойдаланилмоқда.

Басарабидаги янги дарё портидан ташқари яна учта — Чернаводэда, Межидияда дарё портлари ва Ажижада йирик дарё — Денгиз порти қурилди. Бу ерга Констанца, Галац, Чернаводэ ва Межидия саноати учун керакли юклар билан юк кемалари ва баржалар карвонлари келиб туради. Каналда йилига 80 миллион тонна руда, кўмир, прокат, цемент, дон, қурилиш материаллари, фосфорт ташилади. Шу йилнинг саккиз ойи мобайнидаёқ Дунай — Қора денгиз орқали Румыния ва чет эл байроқлари остидаги ўн мингдан зиёд кема сузиб ўтди.

ЭРОН-ИРОҚ МУЗОКАРАЛАРИДАГИ ҚИЙИНЧИЛИКЛАР

Х. Перес де Куэльяр Эрон-Ироқ музокаралари доирасида Эрон ва Ироқ делегациялари билан алоҳида-алоҳида бўлган учрашувларни давом эттирмоқда, деди Женевада БМТ Бош секретарининг вакили Франсуа Жулиани.

Ф. Жулианининг айтишича, гарчи Ироқ ташқи ишлар министри ҳозирги вақтда Миллатлар саройидан жўнаб кетган бўлса ҳам, аммо мазкур мамлакат делегацияси ишни давом эттирмоқда. Тариқ Азизнинг яна Миллатлар саройига қайтиб келиши мумкинлигини Бош секретарь вакили истисно этмади. Сиёсий кузатувчиларнинг фикрича, БМТ Бош секретари Эрон ва Ироқ делегациялари билан алоҳида- алоҳида учрашувлар ўтказаётган экан, бу музокаралардаги қийинчиликлардан далолат бериб турибди.

Объективда—Австрия

Австрия пойтахтининг марказий театрларидан бири — «Фолькстеатер»да В. Губаревнинг «Саркофаг» («Тош тобут») пьесаси қўйилмоқда. Австрия жамоатчилиги пьесага, унда кўтарилган муаммоларга катта қизиқиш билан қарамоқда. У ядро уруши хавфи авж олиб бораётганлиги ҳақида, ядро уруши оқибатлари олдида Чернобилдаги авария «маҳаллий аҳамиятга молик воқеагина» ҳолос деб инсониятни яна бир бор огоҳлантиради деб ёзади «Фольксштимме» газетаси.

СУРАТДА: спектаклдан бир кўриниш. Ролларни Петер Фербер ва театрнинг етакчи актрисаси Хильде Захор ижро этишмоқда.

КАЛЕЙДОСКОП

ЭЛЕКТРОН ҚАЛЛОБЛАР

Швейцариянинг энг мўътабар банкларида ниҳоятда моҳирона ясалган 20 франкли қоғоз пуллар пайдо бўлдики, бу банкирлар ўртасидагина эмас, мутахассис полициячилар ўртасида ҳам росмана тўс-тўполонга сабаб бўлди. Текширишлар натижасида бундай кўзбўямачиликка Япониянинг «Кэнон» фирмаси ишлаб чиқараётган нусха кўчирувчи лазерли қурилма ёрдамида муваффақ бўлинганлиги аниқланди. Масалан, қалбаки пул ясовчиларга бир оригиналдан деярли фарқ қилиб бўлмайдиган 5 нусха олиш учун атиги 1 минутнинг ўзи кифоя экан.

ТЕЗЛИКНИ ОШИРИШ ОҚИБАТИ

ГФР автомобиль йўлларида ҳаракат тезлиги чекланмаган жаҳондаги ягона мамлакат бўлиб қолмоқда. Бу тез ҳаракат қилиш мухлисларига қимматга тушяпти. Жумладан, катта тезликда бошқарувдаги нособликлар автомобиль фалокатларининг асосий сабабчиси бўлиб қолаяпти. Мамлакатда автомобиллар фалокати тобора кўпайиб бормоқда. Фақат шу йилнинг дастлабки олти ойи мобайнидагина қарийб 1 миллион автомобиль фалокати қайд этилган. Уларда 3910 киши ҳалок бўлган. Бу 1987 йилнинг биринчи ярим йиллигига нисбатан 10,5 процент кўп.

ЭНГ КАТТА ВА ЭНГ КИЧИК

Португалиянинг Коимбри шаҳрида истиқомат қилувчи коллекционер Антониу Перейра жаҳондаги энг кичик шиша идишнинг эгаси ҳисобланади. Унинг коллекциясида 7 минг 220 митти шиша идиш бўлиб, уларнинг ичида баландлиги атиги 13 миллиметрга тенги ҳам бор. Перейра жаҳондаги энг катта шиша идиш ҳам унинг коллекциясида эканлигини тасдиқламоқда. Бу шиша идишнинг баландлиги 2 метр. А. Перейра зилзилани ўзининг ашаддий душмани деб ҳисоблайди. Чунки ернинг оҳиста силкиниши ҳам унинг ниҳоятда мўрт коллекциясини хавф остида қолдириши мумкин.

Илгариги мавзуга қайтамиз

«Уккоша»нинг кўз ёшлари

Бу сарлавҳа оқшомхонларга яхши таниш. «Уккоша» деган сўзнинг ҳам ҳеч қандай маҳфий жиҳатлари йўқ. Уккоша— булоқнинг номи. Тошкенти азимда бир пайтлар шунақа булоқлар бўлган. Ҳозир ҳам бор. Фақат одамзод меҳри-эътиборига муҳтож. Халқ орасида ушбу булоқлар ҳозирга қадар гап-сўз бўлиб юрибди. Одамлар армон қилишади, армон билан эслашади.

«Уккоша»нинг ўзи кўп қадимий, тарихий ном. Ҳар ҳолда кўпни кўрган одамларнинг фикрича шундай. Бироқ на «Ўзбек Совет энциклопедияси»да, на «Тошкент» энциклопедиясида бу ҳақда мисқолча ҳам маълумот берилмаган. Демак, аҳвол янада мушкуллашади.

Энди икки йил ортга, «Тошкент оқшоми»нинг 1986 йил 13 ноябрь сонига қайтамиз. Унда ветеран С. Йўлдошевнинг «Уккоша»нинг кўз ёшлари» мақоласи босилган. Шу мақоладан парча:

«Чорсу майдони остида бир ноёб табиат мўъжизаси беркиниб ётибдики, агар унинг кўзи очилса Чорсунинг кўркига янада кўрк қўшилган бўлар эди. Бу — қадимий «Уккоша» булоғидир. Меҳмонхона қурилмасидан олдин унинг ўрнида иккита ҳаммом бўлар эди. Ҳаммомлар рўпарасида шу «Уккоша» булоғининг зилол суви қишин-ёзин биқирлаб чиқиб турар эди. Айтишларича, қадим замонларда мешкобчилар мешларга булоқ сувини тўлдириб олиб, бозорга келганларнинг чанқоғини қондиришган. Зараnг косадаги зилол сув қаҳратонда илиқлиги, саратонда совуқлиги билан барчага хуш ёққан. Одамлар уни шифобахш дейишарди».

Бу — икки йил аввал бўлган гап. Табиийки, газетанинг ушбу чиқишига мутасадди ташкилотлардан ҳеч қандай садо бўлмади. Ҳеч ким пинак бузмади, на дўл ёғди ва на ёмғир. Лекин ҳамшаҳарларимиздан жуда кўп хатлар ва истак-таклифлар олинди. Уларнинг аксариятида Тошкентда кўзи беркилиб ётган булоқларнинг тақдири, уларни очиб, атрофида сайргоҳ масканлар ташкил этиш хусусида куюниб гапирилдики — газетада шу хатлар асосида 1987 йилнинг 27 январида ўша сарлавҳа билан яна мақола босилди. Мақола кенг жамоатчилик ва бу ишга мутасадди бўлган ташкилотлар эътиборига ҳавола қилинган эди. Кенг жамоатчилик — студентлар, ишчилар, айниқса мазкур булоқларни кўрган, сувидан баҳраманд бўлган кексалар — пенсионер ва ветеранлар дарровгина акс садо беришди, лекин масалани амалда ҳал қилиши лозим бўлган «тегишли ташкилотдан» «лом-мим» деган мунг ҳам келмади. Худди гап Шимолий қутбда «беркиниб ётган» қайнар булоқлар ҳақида кетаётгандай, гўёки уларга дахли йўқдай...

Бу ўринда ўша мақолада келтирилган Улуғ Ватан уруши ветерани А. Салимовнинг хатидан бир парчани эслатишни лозим деб топдик:

«Уккоша» булоғи ҳақидаги мақола мени жуда ҳаяжонга солиб қўйди. Чунки мен ҳам бу булоқнинг сувидан заранг косада ичганим бор. Мана, қанча йиллар ўтиб кетди. Улуғ Ватан уруши йиллари фронтда сувсиз қолган пайтларим ҳам бўлган. Шунда қуролдош ўртоқларимга, «қани энди Чорсудаги булоқ сувидан бўлса, тўйиб-тўйиб ичар эдик», деб орзиққаним ҳануз ёдимда. Табиатнинг шундай мўъжизасини қайтадан тиклаш — келажак авлодларимиз учун бебаҳо ҳадя-ку! Кимларнингдир беparволиги оқибатида...».

Биз бу беparволик хусусида илгари ҳам гапирган эдик, ҳозир ҳам гапириляпти, агар иш суръати шу даражада кетар экан (суръат дейишга ҳам тил бормайди) бундан кейин ҳам шубҳасиз гапирилажак. Лекин ҳадеб гапираверилса-ю, амалда ҳеч нарса бўлмаса, куюнишларимиз бир гап бўлиб қолаверади.

Масала келиб яна «Уккоша» булоғига тақалган экан, одамлар **«Нима бўлди, нима қолди!»** деб қизиқаётган экан, демак энди **«Сал-пал ғимирлаб қўйишга»** ҳам вақт етди деб ўйлаймиз.

«Битта булоқни деб яна шовқин кўтариш шартми, қанчадан-қанча муҳим ишлар қалашиб ётибди-ку!» дейдиганлар ҳам топилиб қолиши турган гап. Лекин шаҳримизда бир булоқнинг (аслида битта эмас, булоқлар илгари жуда кўп бўлганлигини айтиб берувчи тирик гувоҳлар бор) кўзи очилиб, теграси обод қилиниб, гуллар экилса, одамлар чарчаганда, чанқаганда манзарадан ҳам, муздай сувдан ҳам баҳраманд бўлишса— қандай яхши! Шундай тайёр табиат мўъжизаси Тбилиси ёки Рига шаҳрида бўлганида борми — у ердагилар қараб ўтирмасди, Шота Руставели ёки Янис Райнис сатрлари шаклида гуллар экишарди, сувни мармар тарновлардан жилдиратиб қўйиб, кўпчиликнинг раҳматини олишарди Бизга раҳмат ҳам керакмас, ҳурмат ҳам. Яъники **«Оч қорним, тинч қулоғим»**.

Ҳозир «Москва» меҳмонхонасининг орқа тарафига қатор кўчатлар ўтқазилган. Келажакда яхши дарахтзор бўлиши мумкин. Ана шу бўлажак дарахтзорнинг орти катта зовур. Зовур эмас — «Чиқиндилар музейи»га ўхшайди. Ана шу зовурнинг жар-деворларидан у ер-бу ердан сирқираб сув оқяпти. Кўрган, билган кишилар **«Бу— «Уккоша»нинг кўз ёшлари»** деб айтишмоқда. Балки «Уккоша»нингмас, Табиатнинг кўз ёшларидир? **«Биз зўрмиз»** деб бутун куч-қудратимизни кўрсатганимиз, дашту далаларни пайҳон қилганимиз, биллур булоқлари кўзига чим ўрнига осмонўпар бетон тоғлар бостирганимиз, қирганимиз, яксон қилганимиз Табиатнинг кўз ёшларидир эҳтимол! Нима бўлганда ҳам булоқлар зор кетмаслиги керак. Ҳеч бўлмаса бир булоқнинг кўзи очилиши керак. Бу кўпчилик — мўътабар, умр кўрган ҳамшаҳарларимизнинг фикри. Ва уларнинг армонли ниятлари ерда қолмаслиги лозим.

С. САИДОВ.

Қардошлик қонуни билан

Афғон хонадонларида табиий газ

Афғонистоннинг Шибирғон шаҳрида яшовчи минглаб аҳоли Ўзбекистон газчилари ишларидан жуда мамнун бўлишди. Бу ерда газ тармоқларининг олти километрли участкасига қувурлар ўтказилди. 43 та икки қаватли уй газлаштирилди. «Средазгазпром» бирлашмаси мутахассислари шаҳарни газлаштиришнинг биринчи босқичини ниҳоясига етказдилар. Бу ишларнинг ҳаммаси текинга, оталиқ ёрдами сифатида бажарилди.

Йил бошида Ўзбекистон газчилари билан Афғонистон Республикаси Кон ишлари ва саноат министрлигининг «Афғонгаз» департаменти ўртасида бевосита оталиқ алоқалари тўғрисидаги протокол имзоланган эди. Ўшанда яқин орада қилинадиган ишлар, бу ишларни бажариш муддатлари келишиб олинган эди.

Ишни Шибирғон шаҳридан бошлашга қарор қилишди: магистрал газ қувури яқин жойда бўлишига қарамай, шаҳарга зангори олов келтирилмаган эди. Совет томони лойиҳа ишларини, ускуналар ва материаллар етказиб беришни ўз зиммасига олди. Дастлабки даврларда газ линиясини Ўзбекистон мутахассислари ишлатишлари ҳақида ҳам келишиб олинди.

Орадан унча кўп вақт ўтгани йўқ. Лекин жуда кўп иш бажарилди. Газ қувурларининг биринчи навбатини ётқизиш билан бирга унинг иккинчи навбатига тайёргарлик ишлари ҳам олиб борилди. «СредазНИИгипрогаз» институтининг лойиҳасида яна 20 километр узунликда газ шохобчалари ётқизиш, 900 та хонадонни газлаштириш кўзда тутилган.

Ҳозир ана шу ишларга тайёргарлик кўрилмоқда. Бухоро газ саноати техникумида афғон мутахассисларига таълим берилмоқда. Улар келгусида шаҳар газ хўжалиги идораларида хизмат қилишади.

(ЎзТАГ мухбири).

ЮРАК, СЕНСАН МЕНИНГ СОЗИМ...

Ўттизинчи йиллар жамиятимизнинг энг мотамсаро йиллари бўлди. Ошкораликнинг шарофати билан бу даврга ярим асрдан кейингина аза очилди. Халқимиз ҳасад, рашк, кўра олмасликларнинг қурбони бўлган асл фарзандларининг ҳозирги кунгача ҳар бир кишининг фақат қалбида яшаб келаётган номларини энди очиқ-ойдин эсламоқда. Абдулла Қодирий, Элбек, Усмон Носир... Бу рўйхат жуда узун рўйхат. Мен эса Усмон Носир ҳақида гапирмоқчиман. У ҳаёт бўлганида ҳозир 75 ёшга тўлар эди.

Усмоннинг умрини у дўст, ўртоқ билганлар барбод қилишди. Йигирма тўрт ёшида занжирбанд бўлди. Унинг эҳтиросли овозини ўчириш учун кўп ҳаракатлар қилишди ва бунинг уддасидан ҳам чиқишди.

Ҳаммаси 1934 йилда бошланди. Усмон Носир Самарқанд Педакадемияси (ҳозирги СамДУ)нинг талабаси эди. Лекин у ўша вақтларда тилларга тушган шоир ҳам эди.

Усмон Носир совет ёзувчиларининг Бутуниттифоқ I съездига қатнашиб келади. Педакадемияда доклад қилади. Орадан 3—4 ойча вақт ўтди. Шу ўртада Бухарин қораланиб, қамалади. Ҳамма ерда партиявий тозаланиш жараёни бошланади. Педакадемияда ҳам партия мажлиси ўтказилади. Сўзга чиққан профессор Ғози Олим Юнусов Усмон Носирнинг ўша докладини мисол тариқасида келтириб, «Усмон Носир Бухариннинг хато фикрларидан ўз докладида фойдаланган» деб, ёш шоирни бухаринчиликда айблайди. Усмон Носир сўз олиб Ғози Олим Юнусовга қарата шундай дейди: «Ҳурматли профессор, сиз бизнинг отамизсиз. Ўша пайтда мен шундай хато қилган эканман, нега сиз мени сўкмадингиз, шапалоқлаб қўйиб юбормадингиз? Шунча пайтдан бери юрагингизда сақлаб, энди шу ерда гапиряпсизми? Ахир сиз бизнинг устозимиз эдингиз-ку! Шундай экан, икки қулоғингиз билан эшитиб олинг — сиздақанги ўнта профессордан битта ўша Бухарин яхши...». Икки кун ўтиб, Усмон ўқишни ташлаб Қўқонга кетади.

1937 йилнинг май ойида Москвада Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъатининг декадаси бўлиб ўтади. Делегация сафида Усмон Носир ҳам бор эди. Тошкентга бир тўп ёзувчилар поездда қайтишади. Усмон Носир «Мана, Сталинни ҳам ўз кўзимиз билан кўрдик. Ҳаммамиз қатори оддий одам экан. Суратларда эса уни жуда савлатли қилиб чизишар экан. У менга бир керосин сотадиган дўстимни эслатди», деб айтади. Мана шу гаплари бошига бало бўлиб ёғилади. Ўзбекистон Ёзувчилар союзида Усмон Носир ахлоқининг муҳокамаси бўлиб, у ёзувчилар сафидан ўчирилади. Мажлиснинг эртаси куни 14 июлда ҳибсга олинади.

Қуёш бўлиб кулди у

Усмон Носир 1940 йилнинг 20 августида Сталин номига ариза ёзиб битта шеърий роман, учта пьеса, қатор шеърлар ёзганини айтади. Ёрдам сўрайди. «Мен ҳаётга қайтишим керак! Мен ҳали ёшман!» деб илтижо қилади. Қўлёзмаларини Ўзбекистонга, Ёзувчилар союзига юборади. Лекин ҳеч бир хабар топмагач, онаси Холамбибига хат йўллаб, союзга бориб қўлёзмаларни сўрашини илтимос қилади ва «Умрим Тошкентда қамоқда ўтса ҳам майли эди, олиб кетинглар мени бу ерлардан», деб ўтинади. Онанинг қўлига бу хат 1944 йилнинг апрель ойида келиб тегади. Усмон Носирнинг отаси Носирхожи Масодиқов ўша вақтларда Ўзбекистон Марказкомининг биринчи секретари Усмон Юсуповнинг қабулида бўлиб, ўғлини Тошкентга кўчиришда ёрдам беришини сўрайди. Лекин кўп ўтмай, яъни 5 май куни Ёзувчилар союзида тезкорлик билан Усмон Носирни қоралаш комиссияси тузилиб, қарор чиқарилади.

Бу қарорда Усмон Носирнинг бўйнига қуйидаги айблар қўйилади:

1. Усмон Носир аксилинқилобий ташкилотнинг аъзоси бўлиб, Ўзбекистонни Совет Иттифоқидан ажратиб Туркияга қўшиш учун кураш олиб борган халқ душмани;
2. Пессимистик шеърлари ва оғзаки тарғиботи билан ёшларни русларга қарши қўйишга интилган;
3. Рус шоирларининг, яъни Пушкин ва Лермонтовнинг асарларини ўзбек тилига атайлаб бузиб таржима қилган.

Хулосасида Усмон Носир халқ душмани ва унинг китоблари, асарлари йўқ қилиниши керак деган ҳукм чиқарилган. Ўша даврнинг забардаст, энг кўзга кўринган ёзувчилари ҳукмга қўл қўйишган.

Ҳукм чиқаришга чиқарилгану, Усмон Носир 24 мартда вафот этганлигини билишмаган.

Буларни ўйлаш жуда оғир. Лекин ўйлаш керак. Чунки бу ишларнинг очилиши келажакда янги жиноятларнинг олдини олишга ёрдам беради. Халқимизда бир нақл бор: «Қинғир ишнинг қирқ йилдан кейин ҳам қийинғи чиқади». Мен, биз бугун қинғир иш қилмайлик-ки, токи бизнинг ҳам келажак авлод олдида юзимиз шувит бўлмасин деган ўй билан ҳар бир қадамимизни билиб босишимиз керак, деб ўйлайман.

Йиллар энг одил ҳакам экан. Йиллар ўтаверади. Яхшини ёмондан, оқни қорадан ажратаверади. Усмон Носир оппоқ бўлиб, қуёшдек кулиб халқи бағрига қайтиб келди.

Нодира РАШИДОВА,
Усмон Носир юбилейини ўтказиш комиссиясининг масъул секретари.

Усмон Носир туғилган кунининг 75 йиллигига бағишлаб республикамиз бўйлаб жўшқин адабий кечалар ўтказилмоқда. 15 сентябрда Наманган шаҳрида, 16 сентябрда Қўқонда, 17 сентябрда эса Водилда шоир ижодининг мухлислари унинг хотирасини ёдлаш учун тўпландилар. Юракдан айтилган сўзлар шеърларга уланиб кетди. Усмон Носирнинг дилбар шеърлари янгради.

Эртага «Баҳор» концерт залида Усмон Носирнинг 75 йиллигига бағишлаб тантанали кеча ўтказилади. Ҳамшаҳарларимизни шоир хотираси оқшомига таклиф этамиз.

Нафосат гулшани

Усмон НОСИР

Юрак

Юрак, сенсан менинг созим,
Тилимни найга жўр этдинг.
Кўзимга ойни беркитдинг,
Юрак, сенсан ишқибозим.
Сенга тор келди бу кўкрак,
Севинчинг тошди қирғоқдан.
Тилим чарчар, ажаб, гоҳи
Сени таржима қилмоқдан.
Сен, эй, сен—ўйноқи дилбар,
Зафардан изла ёрингни.
Тўлиб қайна, тошиб ўйна,
Тирикман, куйла борингни.
Итоат эт!
Агар сендан
Ватан рози эмас бўлса,
Ёрил, чақмоққа айлан сен,
Ёрил! Майли, тамом ўлсам!..

Самарқанд, 1933

Боғим

О, у қандай фусункор!
Нур билан тўлган бутун.
Гуллари чаманчаман,
Мен уларни ичаман.
Кўнглимда яшнар баҳор...
Нур билан тўлган бутун.
Баргдек узилиб кетсам,
Унутмас мени боғим.
Ишимни ҳурмат қилур,
Гуллардан ҳайкал қурур,
Минг йиллардан кейин ҳам
Унутмас мени боғим!
Шеърларим янграб қолур...
Бир умрга ўлмайман!
Ҳаётимнинг давоми —
Келажагимга ҳомий,

Ўрнимга боғбон бўлур:
Бир умрга ўлмайман!
О, у қандай давомдор!
Нур билан тўлган бутун.

Гуллари чаман-чаман,
Мен уларни ичаман.
Кўнглимда яшнар баҳор...
Нур билан тўлган бутун.

1935

Юрганмисиз бирга ой билан

Юрганмисиз бирга ой билан
Оқшом пайти кўм-кўк ўрмонда!

Майсаларга шабнам қўнганда
Шундай яхши тинч бўлар экан!

Шитир-шитир ўйнар шабода,
Барглар мусиқаси бир ширин...
Ҳаво гўё тиниқ, соф бода,
Кўнгил сезар ҳаётнинг сирин.
Мен маст бўлиб қолдим бир кеча,
Сил ўпкамни анча яйратдим.
Ухламасдан то тонг отгунча
Дилгинамни роса сайратдим.

1935

* * *

Ширин бўлди ҳаёт иқлими
Ҳаққим билан туғилганимдан.
Шўхлик тутиб, қуюлганимдан
Роса таниб олдим ақлимни.
О, қуюлиш—аччиқ тажриба!
Чақирасан, туриб «ҳо», дейман,
Чунки, келажагим ҳажрида
Мен умримни яхши танийман!
Тойим учар... ҳо... анча олдин,
Қўлга олиб истак-раъйимни,
Баланд қўйиб эрка найимни,
Катта йўлга чиққанман, ойдин...
Байроғимсан йўлимда ҳар вақт
О, ҳаётим — аччиқ тажриба.
Ким қийналса, тилак ҳажрида,
Уни кутар саодат ва бахт!
Мен бораман севинганимдан,
Умримнинг йўқ ҳеч ҳам тиними.
Ўзимга ҳақ туюлганимдан
Ширин бўлди ҳаёт иқлими!..

1935

Қайта ўлмасман

Эссе

Биринчи боб

ТЕНГДОШИМ УСМОН НОСИР

Сен ким эдинг Усмон Носир?

Қайси хонадан парвоз этдинг шеърият осмонига?

Кимга сайд бўлдинг? Сайёдинг ким?

Мунча бағрингни куйдириб, қоғоз юзларига оташ тўкмасанг! Юрагингни анордек сиқиб, бунчалар ҳайқирмасанг!

Юрак сенсан менинг созим,
Тилимни найга жўр этдинг,
Кўзимга ойни бекитдинг.
Юрак, сенсан ишқибозим.

Оҳ, сенинг юрагинг! Оҳ, юрагинг қўшиқлари! Улар сенинг етмиш икки қон томирингдан яралди, наводай таралди. Сувга боқсам унда қўшиқларинг зилоллигини кўраман! Тоғларга назарим тушган дамда ғурурингни ҳис этаман!

Сен ким эдинг, Усмон Носир?

Сен юрган кўчалар қаерда? Сен ўй сурган хиёбонларда нафасинг қолганми, дўстим! Сенинг битган ҳар бир сатринг кўзларга ёлқин, дилларга тўлқин бахш этади. Ўзингни эса интизор бўлиб излаймиз. Ўтли назмингга қойил қолган қаламкаш дўстларинг муштоқмиз. Даврамизнинг тўрида бир жой бор, азизим!

Сен ким эдинг, Усмон Носир?

Сенинг қаламингдан тўкилган дурдоналарни авайлаб кўзга сураман. Сен сеҳргармидинг аслида?! Оддийгина сўздан оташин мисралар тизасан. Қайси шеърингни ўқимай, менга ундан ҳарорат балқийди.

Сен оловни севган, гулханни севган самандар эдинг! Ўзингни ўтга урдинг. Бургут ўзини тошга урарkan. Самандар эса ўзини ҳалок этиш учун оловга отиларкан. Оловдан навқирон бўлиб чиқар экан. Кўзи олов, қаноти олов, вужуди олов, босган изи олов.

Усмон Носир, самандарим, йигит ёшингда нечун ўзингни ўтга ташладинг? Умринг охирлабмиди? Ўзингни гулхан кутаётганини сезибмидинг? Оловдан чиқ, дўстим Усмон Носир! Қанотларингни силкиб, парвоз эт! Энди сайёдларнинг қўли қирқилди. Таранг тортилган камоннинг иплари узилди. Ўқ сенинг кўксингни нишон қилмайди.

Қанот қоқ, самандарим, оловингдан учқунлар чақнасин. Кўзларга нур бер. Қора юракларни куйдириб кул қил.

Даврамизнинг тўрида жойинг бўш турибди, Усмон Носир! Уни ҳеч ким эгалламайди. У сенинг номингга тилсим қилинган. Кел, ўтир, даврамизни тўлдир!

Иккинчи боб

УСТОЗИМ УСМОН НОСИР

Билмадим, саккизинчи синфдамидик, Шавкат бир китоб кўтариб келиб қолди.

— Қара, яқинда босилибди. Бунақа шоирни ўқимовдим. Жонҳолатда китобга ёпишдим. Муқовасида узун бандли чиннигул. Танланган асарлар.

Бу сизнинг китобингиз эди, устоз!

— Бериб тур, — ёлвордим Шавкатга.

— Ўзим ҳозир олдим-ку! — деди Шавкат.

— Кел, биргаликда ўқиймиз.

Икковимиз ҳам шеър машқ қилиб юрадиган ўсмирлармиз. Китобни муҳаббат билан ўқидик. Бир неча кунгача ўша шеърларнинг таъсирида юрдик. Кейин ўз шеърларимизни бир-биримизга ўқиб бердик.

— Шу ҳам шеърми? — деган қарорга келдик охири ва синфдошларимиз энг зўр деб мақтаган шеърларни ёқиб юбордик.

— Бошқача ёзамиз! — қароримиз шу бўлди.

Бундай қатъий қарорга сиз ундаган эдингиз устоз! Кейинроқ Шавкат билан Усмон Носир ҳақида ким яхши шеър ёзишга шартлашдик. Мен «Она Ер» деган каттакон шеър ёздим. Лекин Шавкатга (бошқа дўстларимга ҳам) шеърнинг тўрт қатори манзур бўлди:

Норбўта, Нахшонни кузатиб аста,
Усмон болишига қўйибди бошин.
Мана, Қодирий ҳам юраги хаста,
Кумуш тепасида тўкиб кўз ёшин.

Ўшанда, ўсмирлик туйғулари экан-да, сизни жуда бахтиёр деб ўйлардик. Ахир шеърлари қўлма-қўл бўлиб кетган шоир, ҳамма сизни севади, дер эдик. Минг афсуслар бўлсинки, сизнинг пешонангиз шўрлиги, марднинг хўрлиги, номарднинг зўрлиги ҳақида ҳеч нарса билмасдик, устоз!

Энди оқ-корани ажратиб, асарларингизни қайта ўқиб, дардларингиздан воқиф бўляпмиз. Нотинч замон юрагингизда акс этган экан.

Сиз мангу чавандоз экансиз, устоз! Рақибларингиз отингизни тушовлаб ташласа ҳам, туёғига гулмихлар урса ҳам барибир пойганинг бошига ўтиб олаверасиз.

Устоз, сизга ҳавасимиз келади. Ҳамиша бизни олға ундайсиз. Гўзалликлар сари чорлайсиз. Биз эса сиз яратган кўнгил чашмаларидан сув ичиб изингиздан борамиз.

Учинчи боб

УСМОН НОСИР МОНОЛОГИ

Бир донишманд яшаган экан. У улуғ ҳукмдорнинг илтифотига сазовор бўлган ҳам экан. Унинг ақлу-заковатига барча тан берар экан.

Нима бўлибдию, донишманд ҳукмдорга рўбарў бўлганида салом бериб, таъзим бажо этмабди. Ким билсин, янги кашфиёт унинг фикру-зикрини ўғирлаганми?!..

Ҳукмдор донишмандни ўлимга буюрибди. Айби нималигини тополмай боши қотган донишманд, дорга кета туриб, хитоб қилибди:

—Аё, шоҳим, арзимни тинглasангиз...

—Айт!

— Гуноҳим нелигини билиб ўлсам.

— Сенинг гуноҳинг йўқ, — дебди ҳукмдор. —Сен билан замондош бўлиш мен учун фахрли. Салом бермаганинг узрли, хаёлинг паришонлигидан. Аммо абадийликни шоҳлар ҳам хоҳлайдилар. Бугун сени қатл эттирсам, тарихда сен билан бир қаторда менинг номим ҳам ўчмас бўлиб қолади...

Мен билан тарихда номлари ёнма-ён қолишига ишқибоз бўлганлар бунча кўп экан! Жисмим борлигидан далолат бериб номаълум қабрим устида ёлғизгина тош қолди.

Йиллар — замон арғумоғи. Замон шу арғумоқда тинимсиз олға елаверади. Мен қуваверaман. Қувиб толмайман. Тирикларгина шундай яшайди.

Ўлим бордир бу тақдирда,
Ажал топдим хўр, таҳқирда.
Бевақт кетдим орангиздан,
Бир ўлдим, қайта ўлмасман.

Темур УБАЙДУЛЛО.

Усмон Носир. Рассом Азиза Маматова ишлаган суратдан фоторепродукция.

Сен, юрагимнинг чашма суви сен,
Сен, кўзларимнинг гавҳар нурлари.
Сенинг баҳонгни ким сўраса, де:
«Баҳом — умрингнинг баҳосига тенг!».

1933

Мангу ёдимда қолди

Агарда мен бир дақиқагина аблаҳлик қилганимда, аминимни, репрессияга дучор бўлмас эдим.

Мен 1937 йилда Ўзбекистон Комсомоли Марказий Комитетининг маданият бўлимида ишлаган эдим. СССР Олий судининг Ҳарбий Коллегияси мени қамоқ муддатини якка ҳолда ўташга ҳукм қилди. Шундай қилиб Тошкентдан тўппа-тўғри Златоуст қамоқхонасига жўнатишди. Биз Усмон Носир билан 8-камерага тушдик. Биз тўрт киши эдик. Фамилияларимиз йўқ эди. Бизларни койкаларимизнинг номери билан чақиришар эди. Усмоннинг койкаси 2- эди. Коридоримизда ҳаммаси бўлиб 8 камера бор эди. Охирида жазолаш камераси жойлашганди. Уни маҳбуслар «сумка» деб аташарди. Бу даҳшатли камера эди. Унда жойлашган каравот бурчакли узун темирлардан ясалиб, унинг устида мутлақо ўтиб бўлмас эди. Камерани ерига майда тупроқ сочилган бўлиб, маҳбус бир-икки қадам юриши билан чанг шифт бўйи кўтарилар ва нафас олиш қийинлашарди. Шунинг учун бу ерга тушган ҳар бир «ўжар» кечгача бир ерда қозиқдек туришга маҳкум эди. Бу даҳшатли жазо эди. Ҳар куни бизларни бир оз айланиб, тоза ҳаводан нафас олгани ҳовлига олиб чиқишар эди.

Газеталар ўқишимиз мумкин эди. Фақат биз газеталарни ўз пулларимизга ёздириб олишимиз мумкин эди.

Усмонни мен яхши хотирлаб қолганлигимнинг сабаби, унинг ўта индамас бўлганлиги эди. У билан биз бир камерада 8 ойдан кўпроқ вақт бирга бўлдик. У ҳеч ким билан гаплашмас, ҳеч кимни ўзига яқинлаштирмасди. Ўз койкасида ўтириб кечгача шахмат сурарди. Бир куни у назоратчидан анчагина конфет сўради. Унинг илтимосини бажардилар. Лекин Усмон конфетларни емади. Биз ҳайрон бўлдик. Кейинчалик эса, нега бу конфетларни сўраганини фаҳмладик. Булардан Усмон шахмат доначаларини ясаб шу камерадан кетгунимизча ардоқлаб сақлаган эди.

Усмон ариза ёзиб чарчамас ва уларни ҳар гал бошлиқларга чиқарар эди. Бу аризаларда унинг ишини бошқатдан кўриб чиқишларини талаб қилар, айби йўқлигини айтиб қамоқдан озод қилишларини сўрарди. Аммо унинг аризалари беэътибор қолиб кетаверарди.

Биз ҳаммамиз унинг шоир эканлигини билардик. Чунки у тез-тез назоратчилардан қоғоз сўраб турарди. Унинг илтимосини ҳамиша қондиришарди. У ёзарди, кўп ёзарди. Ёзганлари шеър эди. Кейин назоратчилар берган қоғозларни санаб, ҳисоблаб Усмоннинг ёзганларини олиб чиқиб кетардилар. Бу қоғозлар Усмоннинг «дело»сига тикилар эди.

Усмон жуда нозик эди. Златоустда 9 ой бўлганимиздан сўнг бизни Колимага кўчиришди.

Бизларни ишга назорат остида ҳайдашарди. Ишимиз жуда оғир эди. Усмон эса соғлиги ёмонлигидан кўпинча изоляторда бўларди... Кейинчалик мен Усмонни йўқотиб қўйдим...

Мен кўп маҳбусларни кўрдим, дўстлашдим. Сибирда 1985 йилгача бўлдим, лекин Усмон Носир сиймоси бутун умрга эсимда қолди. Мен уни тез-тез ёдлаб тураман. У ҳақдаги ҳар бир хабарни кўз ёшимсиз ўқиёлмайман, тинглаёлмайман...

Сергей РОЗЕНФЕЛЬД,
пенсионер.

ВКП (б) МКнинг секретари Иосиф Виссарионович Сталинга шоир Усмон Носировдан ариза

Мен халқ душманларининг бўҳтонига учрадим.

Душманларнинг миш-мишларига қараганда мен Сизни ҳақорат қилибман, пессимистик (тушкунлик) руҳида шеърлар ёзган эмишман. 1937 йили (14 июль куни) ЎзССР НКВД томонидан ҳибсга олиндим. Терговчи алдов усулларини қўллаб, менинг тажрибасизлигимдан фойдаланиб ёлғон айбномага мени иқрор эттириш йўлини тутди.

1938 йилнинг 5 октябрида мен Ҳарбий Коллегиянинг кўчма учлиги олдида менга қўйилган ёлғон айбномани батамом рад этдим. Лекин Коллегия Ёзувчилар Союзининг собиқ раҳбари томонидан Суд бошланиши олдидан бўйнимга қўйилган бошдан-оёқ бўҳтондан иборат кўрсатмага асосланиб барча айбномаларни инкор этишимга қарамай айблаш учун ҳеч қандай фактик материал бўлмаса ҳам ЎзССР ЖК (Жиноят кодекси)нинг 67, 64—14 моддалари бўйича мен 10 йил қамоқ жазосига ҳукм қилиндим. Жумладан 5 йилга сиёсий ҳуқуқлардан маҳрум этилдим. Бу қарор, бу ҳукм адолатсиздир.

Мен 1912 йилда туғилдим. Болалар уйида тарбияланганман, ўша ерда ВЛКСМ сафига ўтганман.

Менинг олтита шеърий тўпламим, таржима асарларим чоп этилган. Пушкин ва Лермонтов ижодий меросидан қилган таржималарим (ўзимнинг асарим сингари) жуда яхши баҳоланган. Қамоқда ўтган 3 йиллик умрим мобайнида барча қийинчиликларга қарамай мен битта шеърий роман, учта пьеса ва туркум шеърлар тайёрладим.

Мен ҳали ёшман, ижодий режаларим бисёр.

Мен халқ душманларининг туҳматига қолдим!

Мен мутлақо асоссиз, ҳеч бир айбсиз қамоқда ётибман!

Мен ҳаётга қайтишим керак, Улуғ Ватанимнинг тўла ҳуқуқли граждани бўлишим керак!

Мен Сиздан ёрдам сўрайман.

Усмон Носир.

1940 йил, 20 август.
Муддатни ўташ жойимнинг адреси:
Магадан ш., Хабаровск ўлкаси,
№ 2-Саноат комбинати.

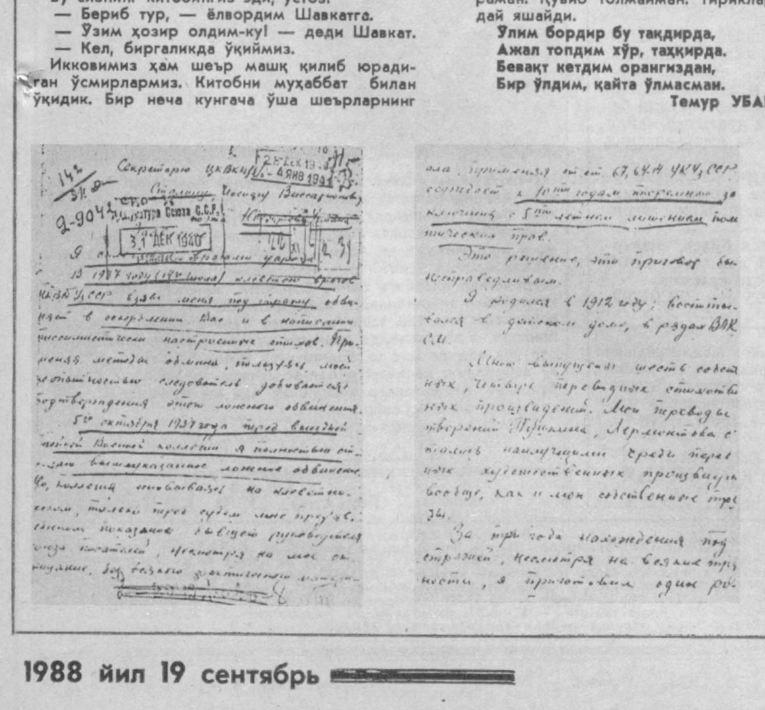

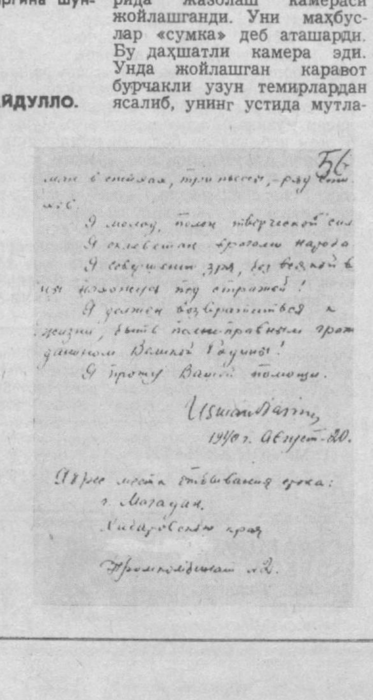

56

Я молод, полон творческих сил
Я оклеветан врагами народа
Я должен возвратиться к жизни, быть полноправным гражданином Великой Родины!
Я прошу Вашей помощи.

1940 г. Август 20.

г. Магадан.
Хабаровский край
Промкомбинат №2.

НИМА? ҚАЧОН? ҚАЕРДА?

19 — 25 СЕНТЯБРЬ

ИЖОДКОРЛАР СУҲБАТИ

Муқимий номидаги республика музикали театр коллективи шу ҳафтада томошабинлар билан «Театр ва қайта қуриш» мавзуида давра суҳбатини ўтказади. Унда бу театрнинг репертуаридан муносиб ўрин олган «Зўлдир» спектакли пьесасининг муаллифи Абдуқаҳҳор Иброҳимов, асар постановкачи-режиссёри, Ўзбекстон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Носир Отабоев, композитор ва бош дирижёр Мустафо Вафоев томошабинлар билан учрашадилар. Улар йиғилганларга кекса санъат даргоҳи коллективининг босиб ўтган ижодий йўли, ҳозирги пайтда олиб борилаётган изланишлар, мамлакатимизда қизғин бораётган қайта қуриш муносабати билан саҳна асарларининг бадиий савиясини томошабин талаби даражасига етказиш ҳақида ошкора фикрлашадилар.

Бу тадбир 22 сентябрь куни кеч соат 18 да бошланади. Соат 19 дан 30 минут ўтганда эса «Зўлдир» спектакли намойиш этилади.

ТОШКЕНТЛИК ҚЎШИҚЧИНИНГ ШУҲРАТИ

Алла Аблабердиева мамлакатимизнинг кўзга кўринган таниқли қўшиқчиси. У Тошкентда туғилган. Шу ерда музика ва ижрочилик таълимини эгаллаган. Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясини битиргандан кейин Москвадаги Чайковский номидаги консерваторияда ўқишини яна давом эттириб, уни ҳам муваффақиятли битирган. Ўзбек қизи Англияда бўлиб ўтган халқаро вокалистлар конкурсида қатнашиб, жаҳон композиторларининг музика асарлари асосида классик қўшиқларни моҳирлик билан куйлаганлиги учун ғолиблик совринини қўлга киритган. Бундан ташқари бир неча халқаро конкурсларнинг лауреати ҳамдир.

«Москонцерт» бирлашмасида меҳнат қилаётган санъаткор Тошкентга меҳмон бўлиб келди. У «Баҳор» концерт залида 19 сентябрь куни соат 19 да ижрочилик маҳоратини намойиш этади. Санъаткор композиторлардан Бах, Моцарт ва Вивальди музикалари асосида классик қўшиқларни куйлайди.

ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИДА

Муҳиддин Қориёқубов номидаги концерт-филармония бирлашмасининг маъмурияти кузги пахта йиғим-терими бошланиши муносабати билан пахтакорлар учун маданий хизмат кўрсатиш тадбирларини ишлаб чиқмоқда.

Бирлашманинг эстрада ижрочилари ва ўзбек халқ ижрочилик санъати усталари эртага Сирдарё области хўжаликларига йўл олишади. Санъаткорлар орасида Ўзбекистон халқ артисти Бобомурод Ҳамдамов, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Юнус Тўраев, моҳир қўшиқчи Мансур Тошматов ва бошқалар бор. Тошкентлик санъаткорларнинг пахтакорлар ҳузуридаги маданий хизмат кўрсатиши бир ҳафтада давом этади.

ЮГОСЛАВИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

Югославияда рок-музикаси ижрочилиги соҳасида шуҳрат қозонган санъаткорлардан бири Даниэлдир. У «Топ—экспресс» чолғу группаси ҳамроҳлигида шаҳримизга меҳмон бўлиб келди.

Югославиялик меҳмонлар орасида моҳир қўшиқчилардан Весна Ивич, Сильвана Скопянц бор. Югославия ва жаҳон музика санъати дурдоналари билан томошабинларни мамнун этадиган меҳмонларимиз В. И. Ленин номидаги СССР Халқлари дўстлиги саройида беш кун мобайнида концертлар беришади. Бу концертлар 24 сентябрдан бошланади.

А. ПЎЛАТОВ.

ҚЎШИҚ БИЗНИ ДЎСТЛАШТИРАДИ

Зебо Ғаниева номли фронт бригадалари ансамбли ҳақида телевидение орқали эшиттириш берилгач, у ўзининг гастрол маршрутларини белгилаб олди. Марказий телевидениенинг «Ўртоқ қўшиқ» программаларидан бирида уруш йилларида жангчилар ҳузурида концерт берган қўшиқчи аёлларни бирлаштирган коллектив ҳақида ҳикоя қилинган эди.

— Орадан бироз вақт ўтгач, Тошкентга хат келди. Унда Челябинск шаҳридаги маданият саройларидан бирида биздан ўрнак олиб шундай ансамбль тузилганлиги, ансамблга «Ватан қизлари» деб ном берилганлиги айтилган эди, — дейди ижодий коллектив раҳбари, Ўзбекистон ССР халқ артисткаси Г. А. Раҳимова. — «Ватан қизлари» ансамбли биргаликда музикали программа тузиши ва унга ўша суронли уруш даври қўшиқларини ҳамда армия ҳақидаги замонавий қўшиқларни киритиш таклиф этилган эди. Биз бу таклифни қабул қилдик ва у ерга жўнаб кетяпмиз.

(ЎзТАГ).

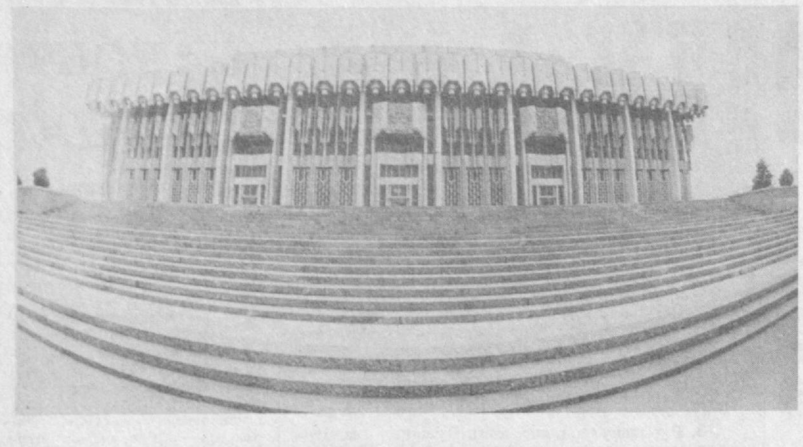

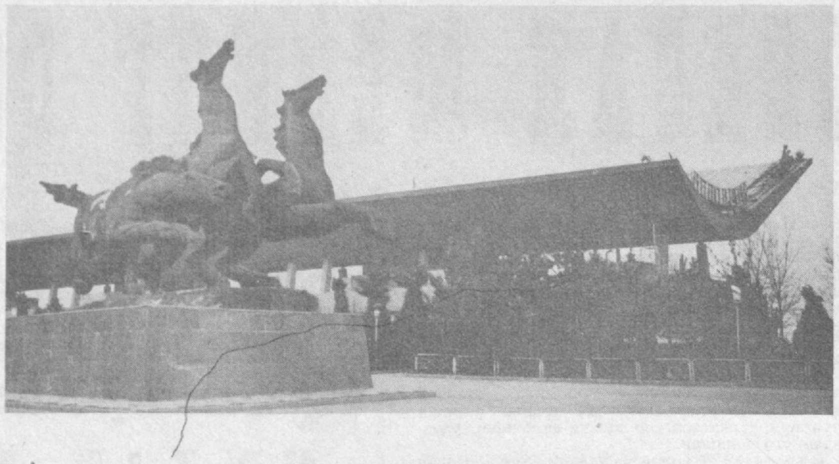

⊙ Бугунги Тошкент. (В. И. Ленин номидаги СССР Халқлари дўстлиги саройи ва Тошкент отчопари).

XXIV Ёзги Олимпиада ўйинларида

Вахтада—теплоход

ИНЧХОН. Ҳозир Олимпиада пойтахтидан 24 километр масофада жойлашган ана шу Жанубий Корея портида турган «Михаил Шолохов» Совет теплоходи энг машҳур кема бўлиб қолди. Кема Владивостокдан бу ерга таъминот группасини олиб келган эди, энди у XXIV Олимпиада ўйинларида мусобақалашувчи спортчиларнинг дам олиш жойига айланди.

— Бизни жуда яхши кутиб олишди, — дейди кема капитанининг биринчи ёрдамчиси П. Д. Поваров.—Тўхтаб туришимиз учун қулай — портга кираверишда байроқлар, Олимпиада эмблемалари ва тилсимлари билан безатилган жойни ажратиб беришди. Бундай қулай шароит экипажга олиб келинган спорт қайиқлари ва анжомларини тезда тушириб олиш имконини берди. Бироқ биз дастлабки юк-яхталарни Пусан портига киргандаёқ туширган эдик. Бу шаҳарда СССР терма командаси иштирокида футбол бўйича дастлабки ўйинлар ва Олимпиада елканли пойгаси ўтказилади.

Пусандан Инчхонга келишда, Цусима бўғозида афсонавий «Варяг» крейсери ҳалокатга учраган жойда денгиз тўлқинларига иккита — спортчилар ва экипаж номидан гулчамбарлар туширилди. Кема узоқ гудок чалиб, бир айлангач, белгиланган маршрут бўйича йўлга тушди. Биз қадимий денгиз анъаналарига кўра рус-япон урушида ҳалок бўлган денгизчилар хотирасини ҳурмат билан эсга олдик.

«Шолохов» экипажи ҳозир Олимпиада вахтасида. Барча — капитандан тортиб матросгача олимпиадачиларимиз учун қулай шароит яратиб беришга ҳаракат қилмоқда. Спортчиларимизнинг яқин-ёронлари билан сўзлашишларига имкон туғдирмоқдалар. Бунинг учун кемада аппаратура мавжуд. Унинг ёрдамида йўлдош орқали Совет Иттифоқининг ҳар қандай шаҳри билан алоқа боғлаш мумкин. Приморье алоқачилари рейс олдидан теплоходда кучли антенна ўрнатдилар. Унинг ёрдамида Марказий телевидение программалари қабул қилинади. Тўғри, соат минтақаларининг фарқи туфайли пассажирлар ва вахтадан бўш бўлган денгизчилар «Время»ни соат 15.00 да кўра бошлайдилар.

— Теплоходда эшкак эшувчилар, сузувчилар, мерганлар бўлишди, — деди ТАСС мухбирига Хабаровск ўлка ижроия комитетининг раиси, таъминот группаси бошлиғи А. И. Ильин. — Кутубхона, музика салони, кино ва видеокўриклар, дискотека спортчилар хизматида. Бироқ деярли барча меҳмонлар биздан дастлаб уларни қора нон ва флот карам шўрваси билан тўйдиришимизни сўраб, бу овқатни кўпчилик соғиниб қолганлигини айтишмоқда.

— Пассажирлар орасида юқори малакали врачлар бригадаси бор. Бахтимизга, беморлар бўлмагани учун ишимиз ҳам кўп эмас, — дейди мамнуният билан медицина фанлари кандидати Ф. И. Норданская. — Асосан профилактика тадбирлари билан шуғулланмоқдамиз.

Жуда катта маданий программа ҳам тайёрланган. Программа тўғрисида бизга СССР Халқ артисти Э. А. Бистрицкая сўзлаб берди. Хонандалар Анна Широченко ва Валерий Пак, Москва сатира театрининг актёри Зиновий Високовский, «Зодчие» рок группаси, цирк артистлари олимпиадачилар ҳузурида муваффақият қозонмоқда.

Бистрицкаянинг ўзи бу ерда фақат артист сифатидагина қатнашаётгани йўқ. У СССР Миллий Олимпиада Комитетининг аъзоси ва кўп йиллардан бери Бутуниттифоқ бадиий гимнастика федерациясига бошчилик қилиб келмоқда. Биз билан хайрлашар экан, у спортчиларимизни қўллаб-қувватлаб турган барча совет ишқибозларига экипаж ва олимпиадачилар номидан салом етказишни илтимос қилди.

Тош ҳам ғамлаб олишди...

Сеул ҳокимияти олимпиада қатнашчиларини инсжинслардан, ҳужумлардан ва террорчилардан ҳимоя қилиш учун қадимий Корея анъаналарига мурожаат қилдилар: Олимпиада шаҳарчасига кираверишда иккита икки метрли «Чэнг-Сеун» шакллари ўрнатилган. Қадимгиларнинг ишонишича, улар корейслар ҳузурига келганларни қора кучлардан ҳимоя қилишар экан. Бунда шаҳарчага кираётган ҳар бир киши яхши тилаклар билдириб, бу ерда яшовчиларга муваффақият тилаб шакллар пойига тош қўйиши керак.

Олимпиадага таклиф этилган 168 мамлакатнинг барчаси ўз тошини ғамлаб олиш тўғрисида олдиндан хабардор қилиб қўйилди. Натижалар кутилгандан ҳам ортиқ бўлиб чиқмоқда: ҳозироқ 40 мамлакат вакиллари қарийб мингта тош олиб келишди. Ташкилотчилар Олимпиада ўйинлари охиригача яна энг камида 80 мамлакатдан ана шундай совға олишга умид боғламоқдалар.

Масалан, Грециядан, қадимий Олимпиададан футбол тўпига ўхшатиб силлиқланган тош келтирилди.

Қадимий анъаналарни бажо келтирган олимпиадачилар (бунда тақдим этилаётган тош совға қилаётган кишининг муштидан катта бўлмаслиги керак) лотерея ўйинларида иштирок этиш ҳуқуқини оладилар.

Ўйинлар тугагач, бутун жаҳондан тўпланган тошлардан Сеул шаҳар паркида Олимпиада ёдгорлиги пойдеворини ўрнатиш учун фойдаланилади.

(ТАСС).

⊙ Олтин куз неъматлари. Р. Шарипов фотолари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Эртанги кунга қолдирмай...

АГАР КРЕДИТ ҲУЖЖАТЛАРИ РАСМИЙЛАШТИРИЛСА, ҲАР ҚАНДАЙ ҚИММАТБАҲО БУЮМНИ ЭРТАНГИ КУНГА ҚОЛДИРМАЙ ХАРИД ҚИЛИШ МУМКИН БЎЛАДИ.

ФРУНЗЕ САВДО МАРКАЗИ

НАРХИ 50 СЎМДАН ҚИММАТ БЎЛГАН ҚУЙИДАГИ БУЮМЛАРНИ

КРЕДИТГА СОТИБ ОЛИШНИ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

РАДИОПРИЕМНИКЛАР, РАДИОЛАЛАР, ЭЛЕКТРОПРОИГРИВАТЕЛЛАР, МАГНИТОФОНЛАР;

ГИЛАМ ВА ГИЛАМ МАҲСУЛОТЛАРИ;

ҚАНДИЛЛАР;

МАМЛАКАТИМИЗДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН СЕРВИЗЛАР;

ПАЛЬТО, ПЎСТИН, КУРТКАЛАР ШУЛАР ЖУМЛАСИДАН.

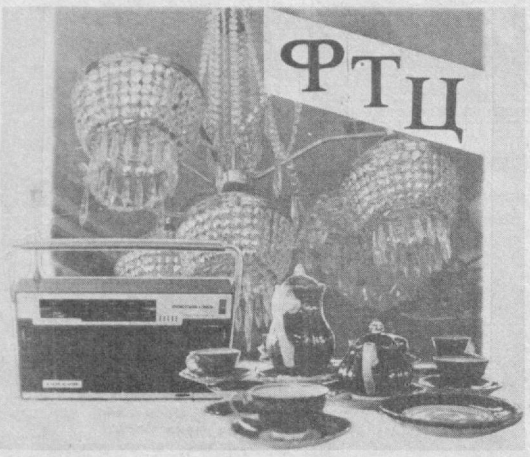

ҲУЖЖАТЛАРНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ ТАРТИБИ БИЛАН МАГАЗИННИНГ КРЕДИТ БЎЛИМИДА ТАНИШИШ МУМКИН.

Адрес: Ш. Руставели кўчаси, 53. (3, 50, 57, 58, 67, 80, 98-автобусларда, 2, 6, 13, 15, 16-троллейбусларда, 4, 7, 9, 11, 24, 28-трамвайларда борса бўлади).

ИШ ВАҚТИ: соат 10 дан 20 гача, танаффуси йўқ. ДАМ ОЛИШ КУНИ — ҳар ойнинг биринчи ва иккинчи якшанбасида.

ФРУНЗЕ САВДО МАРКАЗИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг Савдо бош бошқармасига қарашли Киров район озиқ-овқат савдоси бўлими

50-«УНИВЕРСАМ» МАКТАБ - МАГАЗИНИ 6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА НАВБАТДАГИ

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

16 ЁШДАН 30 ЁШГАЧА БЎЛГАН, 8-10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ, ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ПРОПИСКАСИ БЎЛГАН ХОТИН-ҚИЗЛАР ИМТИҲОНЛАРСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқувчиларга ҳар ойда 52 сўмдан 63 сўмгача стипендия тўланади.

Ўқиш даври меҳнат стажига киритилади.

Ўқувчилар бир вақтнинг ўзида кечки мактабда шуғулланишлари ҳам мумкин.

Мактаб магазинини тамомлаганларга Киров район озиқ-овқат савдоси бўлими магазинларида ишлаш учун йўлланма берилади ҳамда совет савдоси техникумининг сиртқи бўлимига кириш учун имтиёзли шартларда имконият яратилади.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАР ТАШКИЛ ЭТИЛГАНИДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Адрес: Тошкент шаҳри, Юнусобод массиви (25, 28, 29-автобуслар; 8, 24, 51, 60, 72, 82, 91-автобусларнинг «Универсам» бекати).

Район савдо бўлими адреси: Тошкент шаҳри, Сулаймонова кўчаси, 53-уй (9, 19, 51, 85-автобуслар; 1, 8, 10-троллейбусларнинг «Округ офицерлар уйи» бекати).

«ДИЁР» ЁШЛАР МУАММОЛАРИ ОБЛАСТЬ МУВОФИҚЛАШТИРИШ МАРКАЗИ

Фақат 2 кун

8, 9 ОКТЯБРДА

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

ОММАВИЙ МУЗИКА ФЕСТИВАЛИНИ ЎТКАЗАДИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ёшлар оммавий қўшиқларининг муаллифи ва ижрочиси — Юрий АНТОНОВ;

Халқаро конкурсларнинг лауреатлари — Сархан-САРХАН ва ИРИНА ПОНАРОВСКАЯ;

СТАС НАМИНнинг «ЦВЕТИ», «ЭКС-МЕТАЛЛ-АККОРД» группалари;

«БРИЛЛИАНТОВИЕ ДЕВОЧКИ» шоу театри (рок-балет);

СССР Халқ артисти ГЕОРГИЙ ВИЦИН ва РСФСР-да хизмат кўрсатган артист ЕВГЕНИЙ МОРГУНОВ.

Программани В. ДУБИЦКИЙ бошқариб боради.

Томошалар — соат 16 ва 20.00 да бошланади.

32-38-96 телефони орқали коллектив буюртмалар қабул қилинади.

Билетлар «ПАХТАКОР» стадиони кассаларида ва вакил қилинган кишилар томонидан сотилади.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 20 /IX да Риголетто (19.00).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/IX да Чернобил алангаси (19.00).

Кино

19 СЕНТЯБРДА БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Ватан — «АССА» (18.30, 21.00).

Дружба — «КИНГ-КОНГ» (жуфт ва тоқ соатларда).

Нукус — «ШАҲРИЗОДАНИНГ ОХИРГИ КЕЧАСИ» (тоқ соатларда ва 20.45 да).

ВЛКСМ 30 йиллиги—«КИНГ-КОНГ» (18.15, 20.30).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ОНАМНИНГ ЖАЗМАНЛАРИ» (жуфт соатларда ва 21.30 да).

Ўзбекистон ССР 25 йиллиги — «ЭРКАКЛАР ПОРТРЕТИ» (18.30, 21.00)

Чайка — «АССА» (18.30, 21.00).

20 СЕНТЯБРДА БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Ватан — «АССА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Дружба — «КИНГ-КОНГ» (жуфт соатларда).

Нукус — «ШАҲРИЗОДАНИНГ ОХИРГИ КЕЧАСИ» (тоқ соатларда ва 20.45 да).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «КИНГ-КОНГ» (11, 13.30, 16, 18.15; 20.30).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ОНАМНИНГ ЖАЗМАНЛАРИ» (жуфт соатларда ва 21.30 да).

Ўзбекистон ССР 25 йиллиги — «ЭРКАКЛАР ПОРТРЕТИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Чайка — «АССА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Москва цирки артистлари иштирокида янги программа (20, 21, 22; 23/IX да 19.30 да).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ КОРХОНАЛАРИ ВА ТАШКИЛОТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

1989 йилда улгуржи савдо йўли билан реализация қилинадиган нефть маҳсулотлари кўпаяди. (СССР Госснабининг 1988 йил 12 августдаги 004-083-02-2-2 — сонли хати). Шу муносабат билан 8-буюртма формаси бўйича қўшимча талабномалар 1988 йилнинг 1 ноябригача топширилишини сўраймиз.

Справкалар учун телефон номерлари: 91-30-12, 91-19-42.

Ўзбекистон ССР Нефть маҳсулотлари Давлат комитетининг Тошкент бошқармаси.

«КРУИЗ» КООПЕРАТИВИ

ЭКСКУРСОВОДЛАРНИ (бир йўла туристик группа раҳбарлари ва ташкилотчиларни) **тайёрлаш бўйича курсларга**

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КУРСЛАРГА ОЛИЙ МАЪЛУМОТЛИ, 45 ЁШГАЧА БЎЛГАН КИШИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР — ҳафтасига икки марта, соат 18.30 дан 21.30 гача, шунингдек, шанба ва якшанба кунлари ҳам ўтказилади.

Бутун таълим курси учун (8 ой) 120 сўм тўланади.

Курсларга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар тавсия қилинади: маълумоти ҳақидаги диплом ва ундан бир нусха, иш жойидан характеристика, паспорт.

Ҳужжатлар 25 сентябрга қадар қуйидаги адресда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Хоразм кўчаси, 8-уй, 50-мактаб («Октябрь инқилоби» метро станцияси).

ҚАБУЛ КУНЛАРИ: сешанба ва жума, соат 18.30 дан 21.00 гача, шанба куни — соат 10 дан 16.00 гача

ХАЛҚҚА ХИЗМАТ — ОЛИЙ ҲИММАТ!

БОЛАЛАР ВА МУЗИКА

БОЛАЛАРНИ ЭСТЕТИК РУҲДА ТАРБИЯЛАЙ БОШЛАШГА ВАҚТ ҲЕЧ ҚАЧОН КЕЧ БЎЛМАЙДИ, БИРОҚ УЛАРНИ 5-6 ЁШИДАН ЭСТЕТИК РУҲДА ТАРБИЯЛАЙ БОШЛАШ ЭНГ САМАРАЛИДИР.

В. И. Ленин номидаги ТошДУ Маданият саройи қошидаги болалар музика студияси бу ишда сизга ёрдам беради.

Музика студияси синфлар бўйича: фортепиано, гитара, аккордеон, ўзбек халқ чолғу асбобларини чалишга ўргатади.

Хоҳловчилар вокал-чолғу ансамблида электрон музикали асбобларни чалишни ўрганиш билан бир қаторда қўшиқ айтишни ҳам ўрганадилар.

Шу ўқув йилидан бошлаб тажриба тариқасида тайёрлов бўлими ишлайди, унда болалар ритмика, сольфеджио билан шуғулланадилар, овозлари ажратилиб, хорда қўшиқ айтиш, оркестрда чолғу асбоби чалишни ўрганадилар. Студия болалар музикали асбобларига эга. Музика яратишга майли бўлган қобилиятли болалар композиция ва импровизация синфида шуғулланишлари мумкин.

Таълим жараёнида музика ижрочилари, композиторлар, Успенский номли мактаб талабалари билан лекция-учрашувлар, музиканинг замонавий йўналишлари тўғрисида лекция-концертлар ўтказилади.

Агар таклифларимиз сизни қизиқтирган бўлса, сизларни Маданият саройида ҳар куни соат 11 дан соат 13.00 гача ёки соат 17 дан 19.00 гача 36-синфда кутамиз.

Справкалар учун телефонлар: 46-39-55 ёки 29-91-97.

«Комфорт» мебель ва ёғочни қайта ишлаш мебель ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳузуридаги «Чайка» кооперативининг йўқолган

ДУМАЛОҚ ПЕЧАТИ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Республика шахмат-шашка клубига берилган ГТ-I сериядаги 1687654, 1687655, 1687656, 1687657, 1687658 номерли меҳнат дафтарчаларининг йўқолган

ТОЗА БЛАНКАЛАРИ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

НАРКОТИК МОДДАЛАР ТОПИЛДИ

Оғу тарқатишни тирикчилик воситаси қилиб олган шахслар минг-минглаб кишиларнинг ҳаётини заҳарлайдилар. Пулга хирс қўйган бундай шахсларнинг оилаларининг вайрон бўлаётгани, майиб-мажруҳ болалар туғилаётгани, истеъмол қилувчилар юз тубан кетаётганлиги, жиноятлар содир бўлаётгани тўхтата оладими! Йўқ! Улар фақат ўзларининг тубсиз ҳамёнларини тўлдиришни ўйлашади. Пулни деб ҳамма нарсадан воз кечиб юборишади.

⊙ Ҳамза район ички ишлар бўлимининг ходимлари Ш. Бикулов, Р. Шокиров ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг милиционер-итбоқари К. Раҳимов квартирага ўғирликка тушишда шубҳа қилиб, Озарбайжон ССРнинг Хачимас шаҳрида истиқомат қилувчи А. Б. Панахпурни тўхтатишган эди. Текшириш вақтида «меҳмон» нима учун портфелини кўздан яширишга ҳаракат қилганлиги маълум бўлди. Унинг ичида целлофан пакетларга солинган 2,2 килограмм наркотик модда бор экан.

⊙ Изланганга толе ёр, деб шуни айтишадида. Худди шу Ш. Бикулов ҳамкасби А. Доброскок билан бирга тунги соат 22.00 да республикамиз пойтахти диққатга сазовор жойларининг яна бир «мухлиси» шахсини аниқлаш учун тўхтатишган эди. Қирғизистон ССРнинг Қораболта шаҳрида яшовчи И. С. Айтпаев, ўзининг гапларига қараганда, вулканизаторчи бўлиб ишлар экан. У бошқараётган автомашина салони текширилганда ҳамма нарса равшан бўлди. Машинадан 11,3 килограмм наркотик модда топилди. И. Айтпаевнинг шунчаки саёҳат қилиб ёки шиналарни реставрация қилиш борасида тажриба алмашиш мақсадида келмаганлиги аниқ. Ана шунча оғу билан қанчадан-қанча кишиларни нобуд қилиши мумкин эди.

ТАН ЖАРОҲАТИ ЕТКАЗГАНЛИГИ УЧУН

⊙ Шу йил 11 сентябрь соат 3 дан 30 минут ўтганда Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг медицина-санитария қисмига кўкрак қафасига чўқур жароҳат етказилган «Г» исмли гражданин келтирилди. Зудлик билан кўрилган чора-тадбирлар натижасида Лисунов массивининг 2-кварталидаги 7-уй олдида жанжал чиқиб, «Г»нинг кўкрагига пичоқ урган В. Баркова ушланди. У ўз қилмишини бўйнига олди.

⊙ «Ташгоробувьрембит» пойафзалчиси А. Муҳаммаджонов милицияга бош эгиб келди. У танаффус пайтида врачлар малакасини ошириш институтининг янги қурилаётган объекти территориясида мазкур корхона ишчиси шогирди Андрей Г. га пичоқ билан жароҳат етказганлигини тан олди.

АВТОМОБИЛНИ ЭҲТИЁТ ҚИЛИНГ!

⊙ Эгалари қаровсиз қолдирган автомашиналар нияти бузуқ кишилар учун ҳақиқий топилдиқдир. Шу йил 9 сентябрь соат 11.00 да номаълум шахс Қорасув бозори олдидан Н. Муҳитдиновга қарашли «Москвич-412» автомашинасини олиб қочган. Ким-Пен-Хва кўчасида олиб қочилган машинада на яшаш жойининг, на иш жойининг тайини бўлган Р. Т. Юнусов ушланди. Илгари судланган Р. Юнусов шу йил 8 июлда озодликка чиққан экан. Жиноятни очишда Ленин район ижроия комитети ички ишлар бўлимининг ходимлари А. Турсунбоев, С. С. Алимбоев ва А. Абдуллаевлар ўзларини кўрсатдилар.

⊙ Тунги пайт Юнусобод массивининг 18-кварталидаги 34-уй олдидан Г. Коневскийга қарашли «ВАЗ — 2103» автомашинаси ўғирланган эди. Автомашинани милиция ходимлари ҳалқа йўлида учратиб, таъқиб эта бошладилар ва М. Горький — Красновосточная кўчалари чорраҳаларида тўхтатдилар. Унда А.А. Турдиев ва Р. А. Чурсин «Сайр қилмоқчи» бўлишган экан.

ЖИНОЯТЧИ ҚИДИРИЛМОҚДА

Оғир жиноятларни содир этган Олейник, Михаил Иванович қидирилмоқда.

М. И. Олейник — 1965 йилда, Тернополь областининг Козовский районидаги Великая Плавчуга қишлоғида туғилган. Украин, касби ҳайдовчи, собиқ солдат, Туркманистон ССР Жиноятлар кодексининг 276 «в» моддаси бўйича 4 йилга умумий режимдаги ахлоқ тузатиш колониясига ҳукм қилинган. Белгилари: бўйи ўрта, сочлари оч малла, кўзи кўк, ташқи кўриниши пачоқ. Соқол ва мўйлов қўя бошлаган, юз чизиқлари майда, граждан кийимида. Тез ишонч қозона олади

Ўртоқлар! Агарда кимдаким уни учратган бўлса ёки қаердалигини билса, зудлик билан 33-63-72, 62-58-44, 62-58-66, 62-58-68, 91-60-76 телефонлар орқали милицияга хабар қилишларини сўраймиз.

БЕДАРАК ЙЎҚОЛГАНЛАР

⊙ Бедарак йўқолган 1971 йилда туғилган, Донецк областидан келган Александр Юрьевич Тимофеев қидирилмоқда. У шу йил 28 июль кундуз куни Тошкент умумқўшин қўмандирлари билим юртидан чиқиб кетганича, қайтиб келгани йўқ.

Белгилари: бўйи 170 сантиметр, сочлари тўқ малла. Кулранг кўйлак, жинси шим ва оқ рангдаги кроссовка кийган эди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИ АНИҚЛИК КИРИТАДИ:

Шу йил 22 августда «Жамият ва қонун» рубрикаси остида босилган хабарда О. Неклюдовнинг иш жойи «Ташметрострой»нинг ишлаб чиқариш-техника комплектацияси бошқармаси деб нотўғри кўрсатилган. Аслида у «Ташремстрой»нинг ишлаб чиқариш-техника комплектацияси ва таъминот бошқармасида ишлар экан. Шунингдек, текшириш вақтида 12 сентябрдаги хабарда Г. И. Пальчукнинг иш жойи нотўғри кўрсатилганлиги аниқланди. У «Ташсельмаш» заводида эмас, «Эталон» ишлаб чиқариш бирлашмасида электрик бўлиб ишлар экан.

Бу—қизиқ

Очиқ ҳаводаги Этир музейи Шимолий Болгария аҳолисининг миллий уйғониш давридаги турмуши ва ҳунармандчилиги билан таништиради. Мазкур кўркам меъморчилик-этнография комплекси Габрово шаҳридан бир неча километр масофада жойлашган. Музей бундан чорак аср муқаддам ташкил этилган бўлиб, унинг коллекцияси йилдан-йилга нодир экспонатлар ҳисобига бойиб бораяпти. Айниқса тегирмон ва нонвойхона зиёратчиларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Нонвойхонада ҳали ҳам эски таомиллар бўйича мазали нонлар ёпилади. Устахоналарда эса халқ ҳунармандлари томошабинлар кўз олдида мис ва болғаланган темирдан буюмлар, чолғу асбоблари, қадимий қурол-аслаҳалар, аравалар, сопол буюмлар, пойафзаллар ясайдилар. Ана шу буюмларни дарҳол сотиб олиш мумкин.

СУРАТДА: уста косиб.

В. Кононенко фотоси.

Редактор Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08-74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58-85; фан ва ўқув юртлари — 32-53-10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55-32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Р — 13032. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 19.50 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). А.2225 А. 2223. Тиражи — 108.220. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.